

Joakim Lee Sletten

«Den sterkeste vinner uansett»

En kvalitativ studie av forholdet mellom strongman og den organiserte idretten i Norge

Masteroppgave i idrettsvitenskap

Veileder: Arve Hjelseth

Juni 2020

Joakim Lee Sletten

«Den sterkeste vinner uansett»

En kvalitativ studie av forholdet mellom strongman og den organiserte idretten i Norge

Masteroppgave i idrettsvitenskap
Veileder: Arve Hjelseth
Juni 2020

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Kunnskap for en bedre verden

Sammendrag

Denne oppgaven tar for seg aktiviteten strongman, i Norge. Oppgaven undersøker hvordan miljøet selv vurderer strongman som konkurranseaktivitet og i hvilken grad aktiviteten bør eller kan innordne seg den organiserte idrettens normer og rammer.

Hensikten med denne oppgaven er å få en forståelse for hvorfor strongman ikke er en del av den organiserte idretten, og hvordan aktører i feltet selv ser på muligheter og utfordringer som følger av tanken om å knytte strongman sterkere til den organiserte idretten. Problemstillingen for denne oppgaven er: *Hvorfor er ikke strongman en del av den organiserte idretten, og hvordan vurderer aktørene selv forholdet mellom strongman og den organiserte idretten?*

For å belyse dette benyttes seks av Guttmanns (1978/2004) kjennetegn på moderne idrett: Likhet, spesialisering, rasjonalisering, byråkratisering, kvantifisering og rekordjakt. I tillegg bygger rammeverket på sosiologiske perspektiver på livsstilsidretter som et alternativ til den moderne idretten.

Det blir i denne undersøkelsen benyttet et kvalitativt forskningsdesign i form av kvalitative intervjuer. Det ble innhentet data fra totalt fem intervjuer, av fem ulike norske strongman-deltagere, på både et høyere og lavere nivå. Av disse, var tre menn og to kvinner.

Analysen viser at utøvere tidvis artikulere svært ambivalente holdninger. På den ene siden er de konkurranseorienterte og orientert mot den moderne idretten i handling, syn og forståelse. På den andre siden bryter verdiene i større eller mindre grad med de institusjonaliserte og rasjonaliserte systemene som gir grunnlag for måling av prestasjoner og konkurranse i den moderne idretten. Det viser seg at gleden og verdien av å være fysisk sterk eller opplevelsen av ekstrem styrke tidvis kan trumfe de mer rasjonelle og enstydige måtene å måle styrke på.

Det konkluderes med at strongman ikke kan forstås på samme måte som den institusjonaliserte og rasjonaliserte moderne idretten. Strongman bygger på individualistiske verdier og holdninger som likner mer på livsstilsidrettens ideologisering av det å ha det gøy, og på hedonisme og selvrealisering. Aktørene har en ambivalent holdning til forholdet mellom strongman og den organiserte idretten. De ønsker kontroll over aktiviteten og dens utvikling. De bygger på, men både overskrider og motsier, prestasjonsidrettens verdier.

Abstract

This thesis deals with the activity strongman, in Norway. It examines how the community itself considers strongman as a competitive activity and to what extent the activity should or can align with the organized sports norms and regulations.

The purpose of this study is to gain an understanding of why strongman is not a part of organized sports, and how the participants themselves look at opportunities and challenges that arise from the idea of strongman associating with organized sports. To gain a better understanding of the objective of this study, the following research question has been chosen: *Why is strongman not a part of organized sport, and how do the participants themselves evaluate the relationship between strongman and organized sports?*

To highlight this, six of Guttman's (1978/2004) characteristics are used, which are: equality, specialization, rationalization, bureaucratization, quantification and records. In addition, the framework builds on sociological perspectives on lifestyle sports as an alternative to modern sports.

In this study, a qualitative research design is used in the form of qualitative interviews. Data was collected from a total of five interviews, by five different Norwegian strongman participants, at both higher and lower levels. Of these, three were men and two were women.

The findings suggest that athletes sometimes express ambivalent attitudes. On one side, they are competitive and oriented towards the modern sport in action, perspective and perception. On the other side, their values are, to a greater or lesser extent, resisting institutionalized and rationalized systems that provide the basis for measuring performance and competition in modern sports. It turns out that the joy and value of being physically strong or the experience of extreme strength sometimes exceed the rational and unambiguous ways of measuring strength.

In conclusion one can not perceive strongman in the same way as institutionalized and rationalized modern sports. Strongman builds on individualistic values and attitudes that are more akin to lifestyle sports ideology of having fun, and to hedonism and self actualisation. The participants have an ambivalent attitude to the relationship between strongman and organized sport. They want to control the activity and its development. They build on, but both exceed and resist, the values of achievement sports.

Forord

Jeg har ofte tenkt jeg trolig tok meg litt vann over hodet da jeg bestemte meg for å ta en mastergrad. Når det er sagt har jeg aldri gitt opp og alltid vært fast bestemt på å komme i mål.

Jeg ønsker i første rekke å takke mamma og pappa som gjennom alle mine år som student har hjulpet og støttet meg enormt mye.

Den neste jeg vil rette en stor takk til er min veileder, Arve Hjelseth, for lynraske og gode tilbakemeldinger, kommentarer og veiledning. At du tar godt vare på studentene dine har jeg ingen tvil om. Uten din kunnskap og hjelp hadde dette aldri gått.

Videre vil jeg takke alle mine informanter for at de tok seg tid til, og var villige til å delta i undersøkelsen.

En takk til mine medstudenter på NTNU, for verdens beste studentmiljø. Dere gjorde studietiden til en minneverdig og positiv opplevelse.

Jeg må også takke Hege som tok seg tid til å korrekturlese oppgaven.

Til slutt vil jeg rette en liten takk til to av mine beste venner, Bjørner og Kim. Som alltid har vært behjelpelige med innspill og kommentarer under hele oppgaveskrivingen.

Innholdsfortegnelse

SAMMENDRAG	I
ABSTRACT	III
FORORD	V
1.0 INNLEDNING	1
1.1 INTRODUKSJON	1
1.2 BAKGRUNN	3
1.3 TIDLIGERE FORSKNING.....	4
1.4 PROBLEMSTILLING	6
1.5 OPPGAVENS STRUKTUR.....	7
2.0 TEORETISK RAMMEVERK	9
2.1 INTRODUKSJON	9
2.2 HVA ER IDRETT?	9
2.3 DEN MODERNE IDRETTE.....	11
2.3.1 Likhhet.....	11
2.3.2 Spesialisering	12
2.3.3 Rasjonalisering	13
2.3.4 Byråkratisering	13
2.3.5 Kvantifisering.....	14
2.3.6 Rekordjakt	14
2.4 LIVSTILSIDRETTE.....	15
2.5 DOPING	16
2.6 OPPSUMMERING	17
3.0 METODE	19
3.1 INTRODUKSJON	19
3.2 PROBLEMSTILLING.....	19
3.3 KVALITATIV METODE OG INTERVJUER	20
3.4 MIN POSISJON	21
3.5 INTERVJUGUIDE	22
3.6 UTVELGELSE AV INFORMANTER.....	23
3.7 INTERVJUSITUASJONEN.....	24
3.8 ETTERARBEID OG TRANSKRIBERING.....	26
3.9 KODING OG KATEGORISERING.....	26
3.10 ETIKK.....	28
3.11 OPPSUMMERING	28
4.0 ANALYSE	31
4.1 INTRODUKSJON	31
4.2 MOTIVER FOR TRENING, FORBEDRING OG PRESTASJON	31
4.3 MENING OG FORMÅL.....	38
4.4 STANDARDISERING AV ØVELSER OG KONKURRANSEUTSTYR	44
4.5 MAKTSTRUKTURER OG INSTITUSJONALISERING	47
4.6 VEKTKLASSER	51
4.7 HOLDNINGER TIL DOPING.....	55
5.0 DRØFTING OG KONKLUSJON	61
5.1 INTRODUKSJON	61
5.2 SAMMENFATTET OPPSUMMERENDE DRØFTING AV HOVEDFUNN	61
5.3 KONKLUSJON	63
5.4 VIDERE FORSKNING	64
6.0 REFERANSELISTE	65

VEDLEGG 1: FORESPØRSEL OM DELTAGELSE I FORSKNINGSPROSJEKTET OG SAMTYKKEERKLÆRING	69
VEDLEGG 2: INTERVJUGUIDE	71
VEDLEGG 3: KVITTERING OG TILBAKEMELDING FRA NSD	75

1.0 Innledning

1.1 Introduksjon

Strongman er i dag primært en konkurranseform hvor det konkurreres i utallige styrkeøvelser. Flere av disse øvelsene er ikke som de konvensjonelle styrkeøvelsene en finner på et treningssenter. Selv om det i strongman også konkurreres i kjente øvelser som markløft, er dette muligens en av de få øvelsene de fleste er kjent med. Det løftes steiner og tømmerstokker, det dras lastebiler og trekkes båter, det bæres sandsekker og kastes tønner, dette er kun en brøkdel av øvelser i strongman. Alle øvelsene er ment for å måle styrke, og formålet med konkurransene er å finne ut hvem som er den sterkeste. Strongman blir ofte omtalt som en sport, og betegnelsen «strongman» blir i dag brukt om både konkurranseformen/sporten, og om utøvere som bedriver denne aktiviteten. Utøvere som deltar på strongman-konkurranser blir derfor ofte kalt en strongman eller for «strongmen».

Opphavet til strongman kan spores tilbake til vaudeville-opptredenene på 1800-tallet. Dette var iscenesatte oppvisninger som skulle vise imponerende styrke, uten at det inneholdt et konkurranseelement. I tillegg til å være såpass krevende at en vanlig person ikke skulle kunne gjenta dem (Pollock, 2018). Ifølge Conor Heffernan hevdes det at Canadieren Louis Cyr kan regnes som den første *verdens sterkeste mann*, grunnet hans styrkeprestasjoner fra 1886-1912. Louis Cyr vant sin første strongman-konkurranse i 1881, noe som på den tiden bestod av kun ett enkelt løft. Han skal deretter ha åpnet en bar, som senere ble en arena for andre strongmen, hvor de her utfordret hverandre i ulike styrkeøvelser (2019). Louis Cyr var også en «showman», hvor han reiste rundt i verden for å avholde styrkeoppvisninger, han skal blant annet ha løftet en plattform med 20 menn (Blakemore, 2019). Conor Heffernan viser til flere styrkeatleter på tidlig 1900-tallet som hevdet de var verdens sterkeste. Disse påstandene blir ansett som vage grunnet mangelen på standardiserte løft, som derav gjorde det umulig å sammenligne dem (2019). Den første offisielle strongman-konkurransen, slik vi kjenner konkurranseformen i dag, ble arrangert i 1977, California USA (The world's strongest man, u.å). Hvor konkurransens mål var å kåre *verdens sterkeste mann*.

Strongmen var før i tiden like mye ansett som underholdningsartister som de var atleter. Torkel Ravndal, en norsk styrkeløfter på 70-tallet, reiste rundt for å utføre ulike styrkeopptredner i tillegg til å bedrive styrkeidrett (Lillesvangstu, 2019).

Underholdningsaspektet ved strongman er fremdeles tilstede i dag, selv om det hovedsakelig er forbundet med konkurranseformen. I TV-programmet «The strongest man in history» drar fire strongman-utøvere til forskjellige steder i verden hvor før-tidens strongmen formodentlig skal ha utført ulike styrkeprestasjoner, for så å prøve å slå disse prestasjonene (History, 2019). Selv om programmet i hovedsak kan bli ansett som underholdning innehar det allikevel et konkurranseelement ved at rekorder skal slås.

I dag er strongman som nevnt mest forbundet som en konkurranseform, og oppvisninger uten et reelt konkurranseelement virker til å forekomme mer sjeldent. I likhet med idretter som styrkeløft og vektløfting er utvikling av maksimal kraft og styrke hovedfokuset for å øke prestasjonsevnen i konkurransesammenheng. Enkelte strongman-øvelser er nærliggende øvelser til vektløfting og styrkeløft, som for eksempel akselpress og stokkpress. Her er målet å løfte mest mulig, én gang. Andre øvelser som farmerswalk og yoke-race blir målt på tid, hvor vinneren er den som fullfører en gitt distanse med den gitte vekten raskest (Winwood et al., 2018, s. 1181). En strongman-konkurranse består normalt av fem ulike øvelser, hvor den totale poengsummen blir beregnet ut ifra plasseringen i øvelsene (Arsenault, 2019). For å prestere godt i strongman kreves det både styrke, fart og utholdenhet. Typiske øvelser kan være: Dra lastebil, løfte steiner, velte bulldoserdekk eller å flytte tunge objekter fra A til B (Risholm, 2015). Det finnes en rekke andre øvelser i tillegg til disse. I teorien kan hva som helst som logisk sett kan måle styrke dukke opp på en strongman-konkurranse, selv om mange øvelser er gjengangere og vanligere enn andre. Øvelser som: Atlas steiner, dekk-velt, Bil-markløft, stokkpress, super-yoke, farmerswalk, sandsekk- og tønnebæring eller kasting kan anses som klassiske strongman-øvelser (Wallis, 2019). Teknikk spiller en mindre rolle i strongman, sammenlignet med andre styrkeidretter som styrkeløft og vektløfting. Dette begrunnes med at enkelte konkurranseøvelser kan være meget spesielle og at det ikke vil være mulig å trene på disse øvelsene på forhånd, eller fordi en øvelse fort kan byttes med en annen rett før en konkurranse, og det derfor vil være umulig å forberede seg på andre måter enn å være sterk nok til å mestre dem (Pollock, 2018). Man trenger ikke å være stor for å drive med strongman, og det blir arrangert konkurranser for kvinner og menn på ulike nivåer (Wallis, 2019).

1.2 Bakgrunn

Temaet for denne oppgaven har utspring fra min personlige interesse for strongman, samtidig som det med jevne mellomrom forekommer større og mindre debatter både innad og utenfor strongman-miljøet angående ulike problemstillinger. Eksempler på dette er: Burde konkurransene dopingtestes, hvordan burde øvelser gjennomføres og bedømmes, eller hvorvidt en rekord burde være tellende (godkjent) eller ikke.

Tilbake i 2008 oppstod det en debatt i Norge som omhandlet dopingtesting i strongman. Dette var i forbindelse med at strongman-konkurranser fikk sendetid på norsk fjernsyn, fremfor den beslektede idretten styrkeløft - som tross alt er en organisert og dopingtestet idrett (Skjevestad, 2008). Den samme debatten forekom også på TV 2 sitt program sportstabloid. De som var for dopingtesting i denne debatten mente blant annet doping er svært utbredt i strongman og det derfor burde innføres dopingtester, samtidig så argumenterer de med at strongman-konkurranser fremstår som idrettsarrangementer. På den andre siden av debatten menes det at doping ikke er like utbredt og ser ikke på det som nødvendig eller økonomisk gjennomførbart da strongman ikke er innordnet den organiserte idretten. De mener også at strongman er for lite til å innordne seg i større organisasjoner som Norges idrettsforbund (TV 2, 2008).¹ I 2015 forteller Alexander Nilsson i et intervju med aftenposten at doping er svært utbredt i strongman-miljøet i Norge, noe som gjør det vanskelig å konkurrere rettferdig. Dette blir i samme artikkel møtt med motstand fra både andre utøvere og arrangører, hvor de påstår at doping er ikke er så utbredt som Nilsson skal ha det til. Det blir i tillegg fremmet en tro at strongman etterhvert kan bli en organisert idrett underlagt Norges idrettsforbund (Dyregrov, 2015). Det debatteres hovedsakelig ikke over hvorvidt strongman-utøvere bruker doping eller ikke, men nærmere om strongman burde dopingtestes. I dag utspilles majoriteten av disse debattene seg som regel på internett innenfor et lukket forum, hovedsakelig i Facebookgruppen «Strongman Norge». De som deltar i debattene kan være nåværende og tidligere utøvere, arrangører og tilskuere.

Det er ikke kun temaet doping som ligger til grunn for denne oppgaven. I tillegg til doping debatteres det over en rekke andre temaer, som blant annet går på hvordan strongman burde

¹ Det opprinnelige klippet eksisterer ikke på TV 2 sin hjemmeside, men kan lokaliseres på Youtube-kanalen kraftsportNO. Sett dato: 01.06.2020. Hentet fra (Del 1): <https://www.youtube.com/watch?v=cIpvermLRps> (Del 2): <https://www.youtube.com/watch?v=y7WOnbfMyx0>

praktiseres. Eksempelvis hvordan løft og prestasjoner skal bedømmes, hva som burde være lov og ikke lov ved utførelse av en øvelse, og om en øvelse skal anses som en strongman-øvelse eller ikke. For selv om mange av de største internasjonale strongman-konkurransene blir organisert og arrangert av ulike private organisasjoner, blir det i tillegg arrangert en rekke konkurranser av andre private aktører. I alle disse konkurransene står arrangøren fritt til å håndheve sine egne retningslinjer og regelverk for sin konkurranse. I Norge kan hvem som helst arrangere en strongman-konkurranse, og de bestemmer selv hvilke øvelser konkurransen skal inneha, hvordan disse øvelsene skal se ut og hvordan de skal bedømmes. Når det er sagt følger som oftest de mindre private aktørene de større private organisasjonene sine retningslinjer og regelverk. Da disse retningslinjene også varierer fra organisasjon til organisasjon skapes det ofte mye usikkerhet rundt hvilke regler som gjelder i den gitte konkurransen. For selv om retningslinjer og regler er relativt like på tvers av konkurranser, er de ikke identiske. Organisasjonen Strongman Champions League, tillater for eksempel bare én albuevarmer, på én arm i øvelser som innebærer press over hodet (strongman champions league, u.å) mens organisasjonen Strongman Corporation tillater albuevarmer på begge armene (strongman corporation, u.å-a). Disse to organisasjonene opererer også med hver sine rekorder. Hvorav et eksempel er Robert Oberst og Dimitar Savatinov som holder verdensrekorden i stokkpress på 460 lb (208,6 kg) (fra år 2014) i Strongman Corporation (strongman corporation, u.å), mens Graham Hicks holder verdensrekorden i stokkpress på 207 kg (fra år 2017) i Strongman Champions League (strongman champions league, u.å-b). I tillegg til dette holder forøvrig Zydrunas Savickas verdensrekorden i stokkpress på 228kg (fra år 2015) i organisasjonen Giants Live (Giants Live, u.å). Dette viser tydelig manglende grad av institusjonalisering, og er et interessant tema å undersøke nærmere; hvordan utøvere selv opplever denne mangelen. Målet med denne oppgaven er derfor å undersøke hvordan miljøet selv vurderer strongman som konkurranseaktivitet og i hvilken grad aktiviteten bør eller kan innordne seg den organiserte idrettens normer og rammer.

1.3 Tidligere forskning

Strongman er fortsatt et fagfelt det finnes svært lite forskning på generelt, og innenfor samfunns- og idrettsvitenskap er det nærmest ingenting. Det lille som er blitt gjort befinner seg for det meste innenfor bevegelsesvitenskapen. Winwood, Keogh & Harris (2011) har i sin undersøkelse tatt sikte på å undersøke hvordan strongman-utøvere trener. Målet med denne

studien var å forstå hvordan man best skal trene for å øke prestasjonsevnen i strongman-konkurranser. Winwood, Keogh & Harris (2012) har også sett på hvilken rolle maksimal styrke og antropometriske variabler har for prestasjonsevnen hos amatør-strongmen. I tillegg har både Winwood et al. (2015) og Hindle, Winwood, Lorimer, Anna & Keogh (2018) sett på effekten av strongman-trening kontra tradisjonell styrketrening. Ingen av disse studiene er særlig relevante for min oppgave.

Forskningen som er gjort direkte på strongman har derfor i liten grad gitt retning for mitt eget forskningsprosjekt, med tanke på at jeg ønsker å forske på strongman i et idretts sosiologisk perspektiv. Det ble derfor mest nærliggende for meg å se til forskning av andre aktiviteter og idretter, for å finne andre studier knyttet til idrettsaktiviteter som skiller seg fra de tradisjonelle.

Snowboard, skateboard og parkour er alle eksempler på slike alternative idretter, også omtalt som livsstilsidretter. Disse idrettene innehar andre verdier og holdninger enn moderne prestasjonsidretter. Blant annet er det å vinne og prestere ikke nødvendigvis hva som driver utøverne. Beal (1995, s. 260) sin studie av skateboard viser at utøvere ikke har den samme seiersmentaliteten, og konkurranseelementet skiller seg fra det man finner i prestasjonsidretter. Det samme gjelder for aktiviteten parkour. Gilchrist og Wheaton finner at deltagere i parkour er imot formelle konkurranser. Til tross for idrettslige aspekt som at deltagere kan trene opp mot 20 timer i uken, blir ikke prestasjoner direkte belønnet, men snarere innsats og holdning (2011, s. 121). Det samme kan sies om snowboard. Snowboard-deltakere ønsker å arrangere sine egne konkurranser, på sin egen måte, med grunnleggende prinsipper bygget på kreativitet og individualisme, ikke på seier og ytre belønninger (Coates, Clayton & Humberstone, 2010, s. 1086-1087). Becky Beal hevder Skateboard-deltagere selv ønsker å ha kontroll over aktiviteten og dens utvikling. De ønsker ikke å begrense seg med hensyn til regler, dommere eller trenere. De vil selv bestemme hvordan de skal utføre aktiviteten, hvilke triks de skal trene på, og de ønsker selv å bedømme hvor bra et triks er, ut ifra den følelsen det gir dem å utføre det (1995, s. 263). Disse verdiene kommer også tydelig frem i konkurransesammenheng. I både snowboard (Coates et al., 2010, s. 1086) og skateboard (Beal, 1995, s. 260) kommer det frem en heiekultur blant deltagere i konkurransene, hvor utøvere heier på hverandre selv om de er konkurrenter. Beal viser til at deltagere klapper, roper, plystrer og oppmuntrer hverandre til å gjøre sitt beste. De tenker ikke like mye på utfallet når de konkurrerer, det handler ikke om å vinne. De er i større grad

opptatt av å klare de triksene de ønsker, fordi de synes det er gøy. Det registreres derav heller ikke konkurranseorienterte holdninger, som å feire eller hyle av glede når de vinner. Det de jubler for er egne prestasjoner mer enn det å ha slått konkurrentene, for eksempel hvis de har lyktes med et triks for første gang (1995, s. 260). Coates et al. (2010, s. 1086-1087) hevder at snowboard-deltagernes holdninger til konkurranser er ambivalente. Det er stor enighet om at de ikke ønsker å bli definert av konkurranser, de ønsker å skille sine konkurranser fra idrettskonkurranser. Videre mener hun det ikke bare handler om å ha alternativer, men også om å ha kontroll over organisering og utvikling. Snowboard bygger på, men både overholder og motstår, prestasjonsidrettens verdier. De er hverken helt for eller helt imot (2010, s. 1095-1096).

Selv om strongman tydelig skiller seg fra aktiviteter som snowboard, skateboard og parkour på mange områder, er det allikevel interessant å kunne se om strongman har noen fellestrekk med disse noe opposisjonelle livsstilsidrettene. For eksempel hvordan de opplever konkurranseelementet og hvorvidt de selv ønsker kontroll over organisering og utvikling. Hvilke verdier og holdninger er det i strongman, som i likhet med livsstilsidretter motstår fra den moderne idretten.

1.4 Problemstilling

Til tross for at dopingtesting er en stor debatt i seg selv, ønsker jeg ikke å spesifikt undersøke den eventuelle dopingproblematikken i strongman i stor grad. Denne undersøkelsen vil ta sikte på å undersøke ulike årsaker til hvorfor strongman ikke er en del av den organiserte idretten. Dersom strongman institusjonaliseres på denne måten, vil spørsmålet om doping løse seg selv, ettersom strongman da må forholde seg til de institusjonaliserte reglene. I stedet inngår holdninger til doping som et element i den manglende institusjonaliseringen av strongman, som også påvirker graden av målbarhet, like mulighetsbetingelser og sammenligning av resultater. Hensikten med denne oppgaven er å få en forståelse for hvorfor strongman ikke er en del av den organiserte idretten, og hvordan forskjellige aktører ser på muligheter og utfordringer som følge av å eventuelt knytte strongman sterkere til den organiserte idretten.

Problemstillingen for denne oppgaven vil derfor være: *Hvorfor er ikke strongman en del av den organiserte idretten, og hvordan vurderer aktørene forholdet mellom strongman og den organiserte idretten?*

For å få mer kunnskap om dette ønsker jeg å undersøke hvordan ulike strongman-utøvere handler, ser og opplever ulike elementer ved strongman. For å belyse dette vil jeg bruke Guttman (1978/2004) sine kjennetegn på moderne idrett, i tillegg til sosiologiske perspektiver på livsstilsidretter som et alternativ til den tradisjonelle måten vi både handler, ser og forstår idrett og aktivitet.

1.5 Oppgavens struktur

Innledningsvis i det første kapittelet gav jeg en nærmere beskrivelse av hva strongman er og dets opphav. Videre redegjorde jeg for bakgrunnen for denne oppgaven. For så å avslutte med å presentere oppgavens problemstilling.

I kapittel 2 presenterer jeg det teoretiske rammeverket som ligger til grunn for oppgaven. Her gir jeg en presentasjon av Guttman (1978/2004) sin teori og begreper på den moderne idretten. Videre presenterer jeg sosiologiske perspektiver på livsstilsidretter, blant annet Wheaton (2004) sin karakterisering av livsstilsidretter som et alternativ til Guttman (1978/2004) sin teori. Jeg avslutter kapittelet med en beskrivelse av doping i idrett.

I kapittel 3 presenterer jeg den vitenskapelige metoden som er benyttet i denne oppgaven. Her redegjør jeg for valg av kvalitativ metode og intervjuer som forskningsdesign. Samtidig som jeg reflekterer over, og begrunner valgene jeg har gjort i løpet av forskningsprosessen. Jeg avslutter kapittelet med å gjøre etiske betraktninger knyttet til oppgaven.

Kapittel 4 er oppgavens analyse. Her presenteres min tolkning av datamaterialet som er samlet inn fra intervjuene, i lys av Guttman (1978/2004) sin teori og de sosiologiske perspektivene på livsstilsidretter, og blant de Wheaton (2004) sine betegnelser.

I kapittel 5 gjør jeg en sammenfattende drøfting av hovedfunn fra analysen, før jeg presenterer min konklusjon. Jeg avslutter med å gjøre en refleksjon over videre forskning.

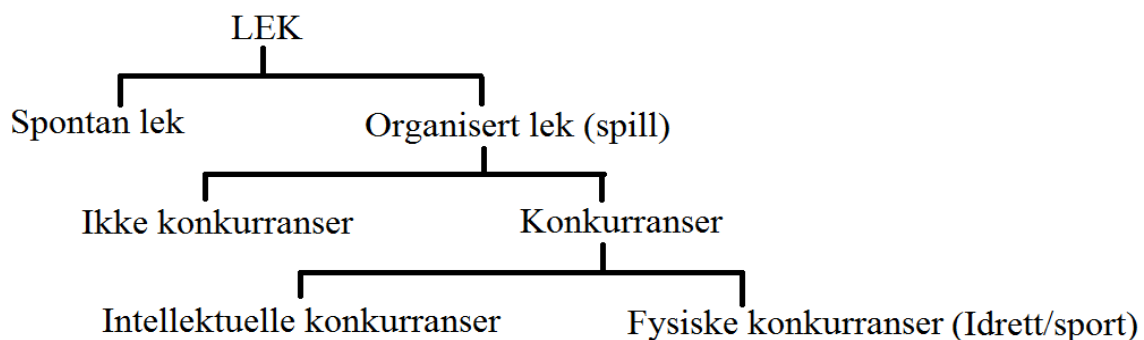
2.0 Teoretisk rammeverk

2.1 Introduksjon

I denne delen presenterer jeg det teoretiske rammeverket jeg bruker videre i denne oppgaven. Jeg legger hovedsakelig vekt på Guttman (1978/2004) sine Weber-inspirerte teoretiske begreper som han bruker til å karakterisere den moderne idretten. Hvorav jeg samler noen av disse begrepene under begrepet sportifisering. I tillegg til dette legger jeg sosiologiske perspektiver på livsstilsidretter til grunn, blant annet Wheaton (2004) sin karakterisering av livsstilsidretter, for å se på hvordan disse idrettene sine verdier, holdninger, meninger og kultur fremmer et alternativ til den tradisjonelle idretten. I analysen blir disse teoriene brukt som et fortolkende rammeverk til å understreke informantene sine beskrivelser av strongman. I hovedsak for å se nærmere på hvordan strongman posisjonerer seg i forhold til både Guttman (1978/2004) sine begreper og Wheaton (2004) sine betegnelser.

2.2 Hva er idrett?

Det er forskjell på moderne idrett og lek. Guttman (1978/2004) setter lek, spill, konkurranser og idrett («play, games, contests, sports»), inn i en enkel figur (Se figur 1). I den virkelige verden gjøres handlingene våre med blandede motiver. Så selv om definisjonen er tydelig, skal figuren kun være et hjelpemiddel til å bedre vår forståelse av den sosiale virkeligheten, ikke gjenspeile den (Guttman, 1978/2004).

Figur 1 (Guttman, 1978/2004, s. 9. *Egen oversettelse*).

Lek kan ifølge Guttman (1978/2004) deles inn i to kategorier: «Spontan lek» og «organisert lek». Hvor organisert lek er det vi kaller «spill». Tilnærmet all lek har regler som styrer lekens forløp og deltagerens handlinger, men den spontane leken har ikke et formål, og blir derfor ansett som noe friere enn den organiserte leken. Hvorav spill symboliserer en fullstendig forkastelse av spontanitet, til fordel for større grad av regulering. I spill blir alle handlinger utført med hensikt om å nå et bestemt mål. Disse handlingene blir igjen styrt og regulert av spillets regler. Selv om alle spill har et mål, betyr det ikke nødvendigvis at alle spill er en konkurranse. På samme måte som at ikke alle konkurranser er spill (Se figur 2) (Guttman, 1978/2004). En kan argumentere for at alle konkurranser kan bli ansett som spill, men her gjør Guttman et skille og definerer idrett som *lekende fysiske konkurranser* som blir utført uten større formål enn konkurransen i seg selv, og som krever både fysiske og intellektuelle ferdigheter (for selv om det i hovedsak er snakk om «fysiske konkurranser», er det vanskelig å forestille seg en idrett som ikke krever noe form for intellektuelle ferdigheter.)» (1978/2004, s. 7. *Egen oversettelse*).

Figur 2 (Guttman, 1978/2004, s. 6. *Egen oversettelse*).

Det norske språket skiller begrepet idrett fra sport, noe som eksempelvis det engelske språket ikke gjør. Selv om begge begrepene blir assosiert med konkurranser av fysisk aktivitet og ferdigheter blir det uansett mer nærliggende i vårt språkbruk å knytte begrepet *idrett* til aktiviteter hvor de fysiske sidene er mest dominerende, og referere til *sport* som et bredere begrep (Lesjø, 2008, s. 12). Tangen (2004), referert i Lesjø (2008, s. 15), vektlegger i stor grad konkurranseelementet ved idrett i sin forståelse og definerer idrett på denne måten:

«Idrett er kroppslig å vise fram og sammenlikne dyktighet ved å konkurrere». Coakley (2007) referert i Lesjø (2008, s. 14), definerer idrett som: «institusjonaliserte konkurransebaserte aktiviteter som involverer rigorøse fysiske anstrengelser, eller bruk av relativt komplekse fysiske ferdigheter, utført av utøvere som er motivert av indre eller ytre belønninger». Han henviser også til en annen tilnærming som viser at forståelsen av sport og idrett som fenomen kan variere over tid og mellom kulturer (Coakley, 2007, referert i Lesjø, 2008, s. 15). Idrettens kjerne kan sies å være hensiktsmessig fysisk aktivitet i konkurranser, organisert innenfor et sett aksepterte regler som er forankret i normer om fair play (Lesjø, 2008, s. 17).

2.3 Den moderne idretten

I Guttman (1978/2004) sine studier av den moderne idretten karakteriserer han den ut ifra syv dimensjoner: sekularisering, likhet, spesialisering, rasjonalisering, byråkratisering, kvantifisering og jakten på rekorder. Av disse syv dimensjonene finner jeg seks av dem som spesielt relevante, hvor dimensjonen sekularisering ikke er like relevant i forhold til formålet med min undersøkelse. Selv om Guttman ikke opererer med begrepet sportifisering tolker jeg hans karakterisering av den moderne idretten som mye av det samme som hva begrepet sportifisering innebærer. Begrepet sportifisering omhandler at en aktivitet får sportens egenskaper, det betyr at aktiviteter får økende grad av regulering og at de formaliseres på bestemte måter (Jønndal, Hjelseth & Lenneis, 2019, s. 93). Goksøy (2008, s. 40) beskriver hvordan konkurranseidretten utviklet seg på slutten av 1800-tallet. Denne utviklingen omtaler han som sportifisering og den bar preg av både rasjonalisering og institusjonalisering av idretten.

Videre gjør jeg rede for likhet, spesialisering, rasjonalisering, byråkratisering, kvantifisering og rekordjakt begrepene til Guttman (1978/2004).

2.3.1 Likhet

Likhet i denne sammenhengen refererer til to overordnede prinsipper. (1) Alle skal teoretisk sett ha en mulighet til å delta, uavhengig av ulikheter som for eksempel etnisitet, kjønn og seksuell legning. (2) Konkurransevilkårene skal være de samme for alle deltagerne (Guttman, 1978/2004, s. 26). Prinsippene kan i utgangspunktet virke svært enkle og

uproblematiske å forstå, og likhet er en grunnleggende dimensjon for den organiserte idretten i Norge gjennom Norges idrettsforbund sine verdier og formålsparagraf. Alle skal ha mulighet til å utøve idrett ut ifra sine egne ønsker og behov (Norges idrettsforbund, u.å). I tillegg til at alle skal kunne delta blir utøvere i enkelte idretter også adskilt på grunnlag av eksempelvis kjønn, alder og kroppsvekt for å fremme mest mulig like konkurransevilkår. Selv om prinsippet likhet er svært tydelig, er det i praksis mer komplekst, da den moderne idretten til tross for likhetsprinsippet innehar mange ulikheter (Guttman, 1978/2004).

Likhet handler om å skape like muligheter, ikke like resultater. Det å skape ulike resultater kan ses på som en essensiell dimensjon ved den moderne idretten (Guttman, 1978/2004, s. 35-36).

2.3.2 Spesialisering

Den moderne idretten blir spesialisert i forhold til sin funksjon. Med andre ord differensierer den de tilstedeværende i ulike roller (trenere, publikum, utøvere etc). Alle de nevnte har sin egen funksjon og rolle i idretten (Guttman, 1978/2004, s. 38-39).

Guttman hevder spesialiseringen er et resultat av dagens moderne press om å oppnå suksess. Han skiller ikke spesialisering og profesjonalisering fra et utøverperspektiv, da de i stor grad er det samme. Dette med bakgrunn at han argumenterer for hva som skiller en profesjonell fra en amatør utøver ikke er penger, men snarere den tiden en utøver dedikerer til idretten (1978/2004, s. 39). Hvorav amatør utøvere dedikerer minst like mye tid til idretten som profesjonelle utøvere (Guttman, 1978/2004, s. 32). Videre viser han til at enhver utøver kan bli ansett som profesjonell når spesialisering av en enkelt ferdighet blir hovedmålet i livet i en gitt periode (1978/2004, s. 39).

Idrettene i seg selv blir spesialisert med ulike roller/posisjoner, grener/øvelser og systemer/strategier som utøvere og trenere spesialiserer seg i (Guttman, 1978/2004, s. 38-39), med formål om å oppnå best mulig prestasjon og derav suksess innen idretten.

2.3.3 Rasjonalisering

Guttmann rasjonaliserer moderne spill gjennom Max Weber sin forståelse, og sier at det er en logisk sammenheng mellom handling og mål. Konkurranseregler blir oppfattet som noe vi må følge og/eller gjøre for å oppnå målet. Reglene er både standardiserte og universelle, og de er stadig i utvikling. Nye regler kan erstatte gamle. Dette skjer når de nye reglene gir mer mening enn de gamle reglene. Regler er ikke instruksjoner, men retningslinjer deltakere må forholde seg til (1978/2004).

Rasjonalisering kan bli betraktet i forhold til flere ting ved den moderne idretten. Den standardiserer idretten på alle områder. Dette ved å standardisere både retningslinjer, regler og rammer for konkurransene. Hvordan idretten skal se ut, hva som er lov og ikke lov. Derfor er det i dag standardiserte mål og reguleringer på for eksempel baner og utstyr, og hvordan idretten skal bedømmes. Idretten utvikles gjennom denne rasjonaliseringen hele tiden. Dette gjør så idretten blir lik, uansett hvor i verden den utføres, og med det fremmer dimensjonen av like muligheter (Guttmann, 1978/2004).

Et annet forhold til rasjonalisering er rettet mot utøveres tilnærming til idretten. Det er en forskjell på å øve og på å trene. Utøvere både trener, og lever stadig mer rasjonelt. Alt de gjør har et formål som skal hjelpe dem i å prestere i idretten. Trening innebærer en rasjonalisering av hele konseptet, det å hele tiden eksperimentere, prøve og feile for å oppnå målene. Dagens vitenskap gir både trenere og utøvere kunnskap til å kunne utvikle både fysiske og psykiske evner for å prestere optimalt i idretten (Guttman, 1978/2004).

2.3.4 Byråkratisering

Byråkratisering er den dimensjonen som håndhever de foregående dimensjonene. Den moderne idretten blir rasjonalisert og spesialisert gjennom byråkratiske organisasjoner (Guttmann, 1978/2004). I Norge er det Norges idrettsforbund som er uttrykk for byråkratisering av idretten. De lager regelverk, samt arrangere konkurranser og mesterskap. Deres funksjon er blant annet å fremme den foregående dimensjonen om likhet, ved å sikre likebehandling og forutsigbarhet. Sørge for at ingen blir nektet deltagelse i idrett på usaklig grunnlag, og sørge for at konkurranser bedømmes på en så enstydig, rettferdig og standardisert måte som mulig (Jøndal et al., 2019, s. 95). Samtidig skaper de et sammenhengene nettverk mellom alle konkurranser; både de mindre lokale konkurransene og

de større nasjonale konkurranser, men også de store internasjonale konkurransene (Guttman, 1978/2004).

2.3.5 Kvantifisering

Kvantifisering handler om at alle prestasjoner kan måles (eller kvantifiseres). Moderne idrettsprestasjoner blir målt ved enten poeng eller c-g-s systemet (centimeter, gram, sekunder) (Guttman, 1978/2004). Denne trangen til å kvantifisere kommer av konkurranseorientering i den moderne idretten og gjør det mulig å måle alle prestasjoner opp mot hverandre, og da fastslå hvilken prestasjon som er best (Jønndal et al., 2019, s. 95). I tillegg til å kvantifisere prestasjoner på en gitt dag eller en gitt konkurranse, kan også prestasjoner bli kvantifisert over tid. Eksempelvis ved å telle antall seiere, antall rekorder, eller hvem som vinner et visst antall ganger på rad eller får flere seiere på en bestemt konkurranse. Prestasjoner av mer kunstnerisk natur, hvor det mer estetiske skal måles, som turn blir også rasjonalisert og kvantifisert. Dette kan eksempelvis gjøres ved at et dommerpanel rangerer en utøvers estetiske prestasjoner ut ifra gitte retningslinjer og egne subjektive meninger (Guttman, 1978/2004).

2.3.6 Rekordjakt

Konseptet rekordjakt bygger på en kombinasjon av dimensjonen om kvantifisering og ønsket om å vinne, til å utmerke seg, til å bli best. Rekorder blir definert som en måte for utøvere å konkurrere mot hverandre uavhengig av tid og rom. Det er en form for rasjonell galskap (Guttman, 1978/2004). Den moderne idretten er assosiert med en filosofi som kan være noe diffuse, nemlig teorien om progresjon. Denne ideen om progresjon kan spores langt tilbake i tid og er et lineært konsept, som antyder at alle forbedringer kan forbedres. Det stilles spørsmålsteget ved hva som vil skje når det ikke lenger er mulig. Hva vil skje med rekorder når utøvere begynner å nå det som vil være den menneskelige begrensningen for hva som er mulig å oppnå? (Guttman, 1978/2004).

2.4 Livsstilsidretten

Etter å ha sett på hva som definerer den moderne og tradisjonelle idretten vil jeg i denne delen se på hvordan mer postmoderne idretter som livsstilsidretter blir definert.

Livsstilsidretter, som for eksempel klatring, skateboard og surfing, blir omtalt som postmoderne, alternative og ekstreme idretter eller sport. Det er enighet om at disse aktivitetene presenterer et alternativ, og er en potensiell utfordring mot den tradisjonelle måten vi både ser, gjør og forstår idrett (Wheaton, 2004, s. 2-3). I det gjennomregulerende og moderne samfunnet er det behov for nye utfordringer som en opposisjon til det forutsigbare og det litt kjedelige i de velorganiserte samfunnslivene våre (Lesjø, 2008, s. 16).

Livsstilsidretter innehar en rekke ulike aktiviteter. Omtrent all idrett som ikke passer inn i beskrivelsene av den tradisjonelle idretten kan bli ansett som en del av livsstilsidretten. Det har også blitt diskutert om livsstilsidretter burde bli betegnet som ulike former for spill eller lek, i stedet for idrett eller sport (Wheaton, 2004, s. 3). Livsstilsidretter representerer mindre sportifisert aktivitet enn hva den tradisjonelle idretten gjør. Tradisjonelt sett har livsstilsidretter vist motstand ovenfor organisert idrett og har avviket seg fra konkurranse, institusjonalisering, regulering og systematisk trening (Jønndal et al., 2019, s. 97). Rinehart (2000), referert i Wheaton (2004, s. 1) hevder at livsstilsidretter er aktiviteter som enten ideologisk eller praktisk gir et alternativ til den tradisjonelle idretten og dens holdninger. Alternative idretter blir karakterisert ved andre trekk enn den tradisjonelle regelbundne og konkurranseorienterte idretten (Wheaton, 2004, s. 3). Maguire (1999), referert i Wheaton (2004, s. 3) hevder at opphavet til disse formene for idrett og deres utfordring til den tradisjonelle konkurranseorienterte idrettens ideologi er et bevis på økningen i mangfold og bredde av idrettskulturer. Samtidig så hevder Bale (1994), referert i Wheaton (2004, s. 3) at de fremmer en utfordring til den «vestlige idrettsmodellen». Christensen (2001), referert i Lesjø (2008, s 63-64) sin studie av snowboardere og deres ungdomskultur viste en opposisjonskultur mot den mer tradisjonelle skiidretten. En kultur hvor gleden og opplevelsen stod i sentrum, ikke nødvendigvis trening og konkurranse. En sentral del av kulturen var moderne medier som videofilming, der opptak av dristige utførte hopp og beherskelse i krevende terreng var viktig. Idealet for denne kulturen bygger på frihet, uavhengighet og utøverstyring. Livsstilsidretter representerer en klar utfordring til den tradisjonelle idretten, gjennom sin sterke vekt på individualisme (Lesjø, 2008, s 63). Rinehart (2000), referert i Wheaton (2004, s. 3) mener at den beste måten å belyse disse forskjellene i ulike former for livsstilsidretter er ved å studere deres mening, verdier, status, identitet og form.

Wheaton (2004, s. 11-12) definerer livsstilsidretten i ni karakteristiske trekk, som illustrerer dens definerende egenskaper. I min sammenheng ser jeg på tre av disse som relevante for denne oppgaven og jeg vil derfor gi en kort beskrivelse av disse. (1) Det fundamentale i livsstilsidretter er deltagelse, og det at deltagerne skal utvikle idretten nedenfra og opp. I livsstilsidretter er utøverne klar over at de blir observert, og de er svært bevisste på hvordan de presenterer seg selv for andre, enten i media eller på andre arrangementer, noe som virker å være en del av idrettsopplevelsen. (2) Deltagerne ideologiserer det å ha det gøy, hedonisme, involvering og selvrealisering. Det å leve for øyeblikkene, kjenne at adrenalinet strømmer gjennom kroppen. Livsstilsidretter blir derfor karakterisert ved at deltagerne selv har stor glede av selve aktiviteten, og at det er det som er hoveddrivkraften. Ikke nødvendigvis en premie, eller en annen form for belønning. (3) Livsstilsidretter er hovedsakelig, men ikke utelukkende, individuell både i form og holdning (Wheaton, 2004, s. 12).

2.5 Doping

Siden strongman ofte blir omtalt som en dopingsbelagt aktivitet ser jeg det som relevant for denne oppgaven og ha med en mindre del om dette, til tross for at det ikke er en teori. Jeg vil derfor videre se på hvordan Lesjø (2008) beskriver doping i et idrettssosiologisk perspektiv.

Dopingproblematikk i idrett er ikke et nytt fenomen og det er ingen som med sikkerhet kan si hvor utbredt doping er i den moderne idretten. Det som imidlertid er sikkert er at ulike former for doping forekommer innenfor et stort antall idretter og blant en rekke utøvere fra ulike nasjoner (Lesjø, 2008, s. 178). Doping er når en utøvers kropp blir tilført kunstig stimuli med et formål om å forbedre prestasjonsevnen (Lesjø, 2008, s. 179).

Antidopingarbeid er forankret på tre nivåer: Statlig, organisasjonsmessig og innad i idrettsmiljøene. I deres arbeid inngår styrking av holdningsskapende arbeid (sosial kontroll), tydeliggjøring av etablerte retningslinjer og regelverk for hvilke stoffer/midler som tillates og ikke (standardisering), teste og utvikle testsystemer, og sanksjoner i form av domsavgivelser og utestengelse (Lesjø, 2008, s. 182). Antidoping Norge ble opprettet i 2003 av Norges idrettsforbund og Kultur- og kirkedepartementet som en uavhengig stiftelse. Dette er gjort med hensikt for å sikre at kontroll og påtalevirksomheten av dopingsaker organiseres

uavhengig av NIF og staten. De siste årene er stiftelsen gitt muligheten til å trappe opp sitt arbeid utenfor den organiserte idretten. Til å gjøre dette mottar de tilskudd fra helsemyndighetene (Antidoping Norge, u.å).

Hvorvidt regler blir opprettholdt eller ikke blir ifølge Lesjø avgjort på mikronivå i de ulike idrettsmiljøene. Faktorer som hvor alvorlig miljøene anser dopingproblematikken, hvilke etiske standarder som fremholdes for utøvere og til hvilken grad utøvere selv tar til seg normene i miljøet (2008, s. 184). Han hevder videre at det å dope seg ikke alltid har vært synonymt med å oppnå en umoralsk fordel, men har blitt ansett som en forutsetning for å kunne prestere på lik linje med andre. Utøvere har ofte dopet seg fordi de har antatt at andre gjør det samme, selv om de ikke ble tatt (2008, s. 185).

I alle sosiale systemer vil det forekomme avvik fra samfunnets dominerende normsystemer. Et avvik kan beskrives som handlinger eller adferd som blir funnet som uakseptable eller upassende (Lesjø, 2008, s. 177). Det å forstå individenes handlinger må betraktes i lys av de normer som er formidlet gjennom den sosiale strukturen. Et avvik blir ansett når det er et mindretall som bryter dem (Lesjø, 2008, s. 181).

Barland (1997), referert i Lesjø (2008, s. 133-134) sin studie av et kroppsbyggermiljø gir innsikt og mulighet for å kunne forstå hvilke sosiale prosesser som er bakenforliggende for aksept av dopingbruk i spesielle subkulturer. Kroppsbyggermiljøet blir oppfattet som ekstremt - selv om det avholdes konkurranser, blir de i flere sammenhenger adskilt fra hva som kan sies å være idrett. Dopet blir en følgesvenn i jakten på det ekstreme, det å trene og ta seg ut. For kroppsbyggere er doping et hjelpemiddel man bruker for å bygge egen kropp og identitet. Helserisikoen dette medbringer byttes mot anerkjennelse.

2.6 Oppsummering

Guttman (1978/2004) sine begreper av den moderne idretten er et godt verktøy for å se nærmere på hva idrett er og hva det innebærer. Begrepene er overlappende og til tider komplekse, men de gir et godt prinsipielt eksempel på hva som kjennetegner den moderne idretten.

Rekordjakten, prestasjons- og konkurranseorienteringen, det å stadig nå nye høyder for prestasjon og det å måle (kvantifisere) prestasjoner opp mot hverandre er hva det handler om. For å muliggjøre dette er spesialisering og rasjonalisering helt avgjørende, for uten spesialisering og rasjonell trening hadde det ikke vært mulig å bestandig sette nye rekorder. Spesialisering og rasjonalisering tilsier også at det må være en byråkratisk organisasjon som kontrollerer og styrer idrettens forløp, ved å etablere retningslinjer og regelverk, samt ved å arrangere konkurranser og mesterskap. Dimensjonene bærer prinsippene om likhet. En rekord hadde ikke vært like prestisjefyllt om den ikke var sammenlignbar med tidligere rekorder eller om den «beste» utøveren var nektet deltagelse grunnet for eksempel etnisitet (Guttman 1978/2004, s. 55).

Livsstilsidretter på sin side gir et alternativ til den organiserte idretten, både når det kommer til dens natur og vår forståelse av den. De fremmer et sterkt preg av individualisme og står tradisjonelt sett utenfor den organiserte og institusjonaliserte idretten. De bygges opp og styres av deltagerne selv, hvor de har sine egne verdier, holdninger, identitet og mening. Sentralt i disse livsstilsidrettene står glede og opplevelse, ikke nødvendigvis måling av prestasjoner.

Doping blir beskrevet som kunstige prestasjonsfremmende midler. Disse midlene avviker fra den moderne idretten sin moral og normer, og hva som er doping og ikke blir regulert og bestemt av organiserte institusjoner. Til tross for dette forekommer det bruk av dopingmidler både i og utenfor den organiserte idretten, uten at dette nødvendigvis alltid har blitt ansett som umoralsk eller juks, men snarere en forutsetning.

I analysen legger jeg Guttman (1978/2004) sine begreper til grunn for å se på hvordan informantene opplever strongman med hensyn til likhet, spesialisering, rasjonalisering, byråkratisering, kvantifisering og rekordjakt. Samtidig ser jeg på hvordan strongman plasserer seg med hensyn til Wheaton (2004) sine betegnelser på livsstilsidretter. Hvorav perspektiver på doping vil inngå som et element i både Guttman (1978/2004) og Wheaton (2004) sine teorier.

3.0 Metode

3.1 Introduksjon

I dette kapitlet presenterer jeg de metodiske valgene som ligger til grunn i denne oppgaven. Jeg starter med å presentere min problemstilling som grunnlaget for mitt forskningsdesign. Videre redegjør jeg for valg av kvalitativ metode og kvalitative intervjuer. Etter dette gjør jeg rede for, og reflekterer over min egen posisjon, med tanke på mine tidligere erfaringer og forkunnskaper. Jeg presenterer så hvordan jeg utarbeidet intervjuguide, før jeg redegjør for hvordan jeg valgte ut informanter til undersøkelsen. Deretter reflekterer jeg over intervjusituasjonen, for så å presentere etterarbeid og transkribering. Videre redegjør jeg for koding og kategorisering av datamaterialet som er samlet inn fra intervjuene. Jeg avslutter kapitlet med å reflektere over de etiske betraktningene som er blitt gjort i undersøkelsen.

3.2 Problemstilling

I mine forberedelser til forskningsprosjektet hadde jeg svært mange tanker og formeninger om hva jeg ønsket å se nærmere på. I starten av et forskningsprosjekt er det vanlig å ha ganske generelle og uklare ideer om temaet det skal forskes på. Vanligvis har man mange omfattende og upresise spørsmål. Utfordringen ligger derfor i å kunne konkretisere og avgrense temaet, slik at det blir mulig å forske på det (Johannessen, Tuft & Christoffersen, 2010, s. 53). Jeg startet derfor med å formulere en problemstilling, da problemstillingen bidrar til å avgrense temaet, samtidig som den gir retning for videre arbeid. Den blir utformet med utgangspunkt i det temaet forskningsprosjektet søker å gi informasjon om, og har derfor en avgjørende betydning for hvordan forskningsprosjektet blir utviklet (Thagaard, 2018, s. 46). Det er denne som bestemmer både valg av en teori og forskningsmetode, som best kan belyse og besvare den satte problemstillingen. Det er problemstillingen som angir de spørsmålene undersøkelsen søker å gi svar på (Johannessen et al., 2010, s. 59). Hensikten med denne oppgaven vil, som nevnt tidligere, være å få en forståelse for hvorfor strongman ikke er en del av den organiserte idretten, gjennom primært å se på hvordan aktører i feltet selv ser på muligheter og utfordringer som følger av tanken om å knytte strongman sterkere til den organiserte idretten.

Jeg utformet derfor den overordnede problemstillingen: *Hvorfor er ikke strongman en del av den organiserte idretten, og hvordan vurderer aktørene selv forholdet mellom strongman og den organiserte idretten?*

3.3 Kvalitativ metode og intervjuer

Med bakgrunn i min problemstilling og det faktum at strongman er et tema det er svært lite forsket på fra før valgte jeg en kvalitativ tilnærming i form av kvalitative intervjuer til min undersøkelse. Kvalitative metoder er ifølge Thagaard (2018, s. 12) godt egnet til å studere temaer det er lite forskning på. Et kjennetegn er at data som analyseres blir fremstilt i form av tekst (Thagaard, 2018, s. 13). Kvalitative tilnærminger gir mulighet til å fordype seg i, og utføre intensive analyser av de sosiale fenomenene som blir studert (Thagaard, 2018, s. 12) Teksten kan være beskrivelser av både utsagn, handlinger, intensjoner og perspektiver (Thagaard, 2018, s. 13). Valget havnet på en kvalitativ tilnærming da jeg ønsket en dypere forståelse for hvorfor strongman ikke er en del av den organiserte idretten, herunder en forståelse av blant annet hva strongman betyr og handler om for aktørene i feltet. Kvalitative metoder søker etter å besvare spørsmål som «hva det betyr og hva det handler om», kontra kvantitative metoder som søker etter å besvare spørsmål som «dets forekomst og dets sammenhenger» (Wideberg, 2001, s. 15). I kvalitativ forskning er det forståelse som vektlegges og ikke nødvendigvis forklaring (Tjora, 2017, s. 24). Mitt ønske var å tilegne en forståelse for hva strongman er ifølge informantene, som deretter kunne belyse problemstillingen, i stedet for å søke etter en direkte forklaring. Jeg valgte derfor kvalitative intervjuer som min metode for datainnsamling til mitt forskningsprosjekt. Dette ga meg gode forutsetninger for å kunne forstå strongman ut ifra informantene sine egne perspektiver. De er delaktige i å skape mening og forståelse av et emne, gjennom hvordan de beskriver sine opplevelser eller artikulere sine handlingsvalg (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 20). Hensikten var å få en forståelse for hvorfor strongman står utenfor den organiserte idretten, gjennom informantene sin egen oppfatning av hva ulike elementer ved strongman betyr og handler om, som blant annet rekorder, trening og doping. Jeg så derav på en kvalitativ tilnærming som en god måte til å innhente beskrivelser av hvordan disse elementene oppleves av informantene. En fenomenologisk tilnærming innenfor kvalitative metoder peker mot en interesse om å forstå det sosiale fenomenet gjennom aktørenes egne perspektiver og beskrivelser av verden slik den oppleves, med en forståelse av at den virkelige virkeligheten er det som blir oppfattet av mennesket (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 45). Målet var altså å forstå ulike elementer ved strongman slik informantene selv konstruerer dem. Ifølge Johannessen et al. (2010, s. 83) Blir virkeligheten konstruert av mennesket, ikke omvendt.

3.4 Min posisjon

Som tidligere utøver har jeg allerede god kjennskap til miljøet. Dette kan ifølge Thagaard bli sett på som både positivt og negativt. Det positive er at jeg kan få en forståelse for det informantene forteller på grunnlag av mine egne erfaringer, samtidig som de kan bidra til å bekrefte den nye forståelsen jeg utvikler underveis. Vår tolkning av et fenomen utvikles både gjennom relasjon til nye kunnskaper og gjennom egne erfaringer (2018, s. 190). Når det kommer til samfunnsforskning vil forskeren alltid ha en eller annen form for engasjement innenfor temaet det forskes på (Tjora, 2017, s. 235). Det er derfor viktig at jeg redegjør for min egen oppfatning og hvordan det har påvirket forskningsprosessen, slik at leseren kan vurdere mine tolkninger med bakgrunn i mitt utgangspunkt (Thagaard, 2018, s. 191). Selv om forskerens engasjement kan påvirke resultatene, er det allikevel en helt nødvendig ressurs. Det som blir viktig er å være åpen om sin forutforståelse, og være innstilt på å justere forståelsen underveis i prosjektet (Tjora, 2017, s. 235).

Videre redegjør jeg og reflekterer over hvordan jeg selv opplever strongman, basert på mine erfaringer og mitt perspektiv. Dette vil bidra til å styrke påliteligheten til prosjektet.

Det å ha en personlig interesse for det forskningstemaet som skal studeres skal ikke være et problem, men det er viktig å redegjøre for egen posisjon (Tjora, 2017, s. 236-237).

Gjennom en langvarig interesse for strongman, både som tilskuer og senere som utøver har jeg tilegnet meg en del kunnskap og erfaring. I tillegg har jeg utviklet meg en egen forståelse og fortolkning av de forholdene jeg ønsker å studere. Jeg har for eksempel en god forståelse for hvordan strongman organiseres, hvordan regler og retningslinjer blir standardisert og praktisert, og hvordan ulike elementer ved disse forholdene kan oppleves som urettferdig. I likhet med informantene er min forståelse basert på egne opplevelser og oppfatninger som utøver og tilskuer, som både kan være lik og ulik fra informantenes. Det er viktig å reflektere over hva man har til felles med informantene, eller om en har spesiell kunnskap og engasjement, og hvordan det kan ha påvirkning på eksempelvis utvalg, datagenering, analyse og resultater (Tjora, 2017, s. 235-236). Min oppfatning er at strongman i økende grad oppleves stadig mer som en sport eller idrett. Hvor det er en stor interesse for å institusjonalisere strongman, for å skape mer like konkurransevilkår og derav en mer rettferdig konkurranse. Selv om min personlige oppfatning ikke skal anses som et problem var det uansett viktig for meg å være bevisst på hvordan det kunne påvirke forskningsprosessen. Jeg valgte derfor å få informantene til å beskrive med egne ord ulike elementer innad

forskjellige temaer ved strongman, for deretter å bruke min kunnskap og erfaring til å stille gode oppfølgingsspørsmål for å få beskrivelser av mer konkrete opplevelser.

3.5 Intervjuguide

Jeg ønsket at intervjuene skulle være en samtale om ulike temaer som omhandlet strongman. Derfor utarbeidet jeg en semistrukturert intervjuguide til mine intervjuer. Semistrukturerte intervjuer, også kalt livsverdensintervju, blir ifølge Kvale og Brinkmann brukt når temaene skal forstås basert på personers egne perspektiver. Det søker etter å innhente beskrivelser og fortolkninger av meningen med fenomenet, fra intervjupersonenes beskrivelser (2015, s. 46). I intervjuguiden hadde jeg en oversikt over ulike temaer og ulike spørsmål jeg ønsket at informantene skulle utdype og snakke rundt. Hovedstrukturen i en slik intervjuguide består av spørsmål som representerer undersøkelsens sentrale temaer (Thagaard, 2018, s. 95). Temaene jeg utformet ble delvis inspirert av Guttman (1978/2004) sine begreper, i tillegg til Wheaton (2004) sine betegnelser. Teori kan ses på som ulike måter å forstå verden på, og kan innenfor den kvalitative forskningen legge føringer for hvordan spørsmål i intervjuguiden blir formulert (Tjora, 2017, s. 36). Teorier og hva som blir oppfattet som relevante spørsmål innenfor et tema vil også påvirke hva en forsker ser og ikke ser (Tjora, 2017, s. 35-36). Jeg utformet temaer som omhandlet forholdet mellom strongman og idrett/konkurrans, organisering, trening, identitet, prestasjon og selvfølelse. I henhold til disse temaene utformet jeg spørsmål som kunne få informantene til å gi en beskrivelse av ulike deler ved disse forholdene. For eksempel ble spørsmål som omhandlet doping, eller dopingtesting, underlagt temaet organisering. At informantene gav sin beskrivelse av deres opplevelser av ulike deler ved strongman, kunne det gi meg en forståelse for hva strongman er for dem - når de blir belyst i teorien til både Guttman (1978/2004), og Wheaton (2004). Dette ville videre kunne gi meg en forståelse av hvorfor strongman ikke er en del av den organiserte idretten. Jeg tok sikte på å utforme spørsmål som kunne gi meg konkrete og utfyllende beskrivelser av de temaene jeg ønsket, noe som ifølge Thagaard er viktig med tanke på intervjuets kvalitet. Intervjuets hovedspørsmål har et formål om at intervjupersonen gjør en presentasjon av sine erfaringer og meninger om de sentrale temaene i prosjektet (2018, s. 95).

3.6 Utvelgelse av informanter

Utvelgelsen av informanter er en viktig del av all samfunnsforskning, både i kvalitative og kvantitative undersøkelser (Johannessen et al., 2010, s. 103). Da jeg ønsket å besvare min problemstilling ved å se på hvordan informantene selv beskriver og opplever strongman var det viktig for meg å få beskrivelser fra utøvere av begge kjønn, på ulike nivåer, og med ulik mengde erfaring. Jeg så på dette som den beste måten for å få beskrivelser av strongman fra ulike perspektiver og med det tilegne en større forståelse for hvordan strongman oppleves innad i miljøet. Jeg valgte derfor strategisk ut informanter til min undersøkelse. Når man skal velge ut informanter ved kvalitative undersøkelser gjøres dette med hensikt om å få mest mulig kunnskap om fenomenet som skal undersøkes. Rekruttering av informantene har derfor et klart mål og kalles i metodelitteraturen for strategisk utvelgelse av informanter. Utvelgelsen er ikke representativt, men hensiktsmessig, og det er ulike måter man kan praktisere denne utvelgelsen (Johannessen et al., 2010, s. 106-107). Jeg valgte informanter i tråd med utvalg med maksimal variasjon. Siden jeg strategisk valgte ut informanter som avviker fra hverandre i forhold til kjennetegn som prestasjonsnivå, erfaring og kjønn (Johannessen et al., 2010, s. 107). Jeg valgte å velge ut alle mine informanter på forhånd av selve intervjuprosessen. Til tross for at Johannessen et al. (2010, s. 108) hevder en best oppnår målet om maksimal variasjon ved å velge ut informanter først etter at foregående intervjuer er gjennomført og analysert, så jeg ikke på dette som nødvendig grunnet min egen kjennskap til strongman-miljøet.

Informantene i denne undersøkelsen består av totalt fem utøvere, hvorav tre er menn og to er damer. De er alle aktive i miljøet, men de har konkurrert på ulike nivåer og har ulike prestasjoner å vise til. Alle informantene er over 18 år og kommer fra forskjellige steder i landet. Ettersom strongman-miljøet i Norge er relativt lite ønsker jeg ikke å gi ytterligere informasjon om informantene, da dette kan gå på bekostning av anonymiteten. Jeg vil derfor være nøye med å anonymisere utsagn og annen informasjon fra selve datamaterialet jeg henter fra intervjuene.

I analysen gir jeg blant annet hver informant et fiktivt navn:

Informant 1 – Monika

Informant 2 - Ronny

Informant 3 - Rikard

Informant 4 - Rakel

Informant 5 - Josef

Ifølge forvaltningsloven er alle resultater og informasjon som kan spores tilbake til enkeltpersoner taushetsbelagt og skal formidles i anonymisert form. Det å gi informantene fiktive navn og/eller å forandre på andre personopplysninger som alder og kjønn er med på å sikre anonymiteten (Johannessen et al., 2010, s. 96-97). I forkant av intervjuene sendte jeg informantene et samtykkeskjema (vedlegg 1), hvor jeg i tråd med Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH) (2016) sine forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi, informerte ytterligere om forskningsprosjektet og deres deltagelse. Det skal gis tilstrekkelig informasjon til forskningsdeltagerne omhandlet forskningsfeltet, formålet med forskningen, hvem som står bak prosjektet, hvem som har tilgang på informasjonen, hvordan resultatene blir tatt i bruk og følgene av deres deltagelse i forskningsprosjektet (NESH, 2016, s. 13). Der informerte jeg blant annet om at de når som helst har mulighet til å trekke seg fra intervjuet, at alle personopplysninger vil bli behandlet konfidensielt og at lydopptaket vil bli brukt til å transkribere den informasjonen og de opplysningene som er gitt i intervjuet. Den transkriberte informasjonen vil bli anonymisert slik at informasjonen og opplysningene som er gitt ikke kan spores tilbake til informantene. Lydopptaket vil også bli slettet etter intervjuet er blitt transkribert.

3.7 Intervjusituasjonen

Alle informantene valgte selv hvor intervjuet skulle gjennomføres. Da jeg valgte å reise til deres hjemsted for å gjennomføre intervjuet, ble det mer naturlige omgivelser for intervjuobjektene da de hadde kjennskap til stedet og visste hvor det kunne egne seg å gjennomføre et intervju. Det gav samtidig alle informantene mulighet til å velge et sted de selv følte seg komfortable med å bli intervjuet. Fire av de totalt fem intervjuene ble gjennomført på et lukket rom, hvor bare ett av intervjuene ble gjennomført i et noe mer åpent lokale. Til tross for dette var det fremdeles ikke mulig for andre å lytte til hva vi snakket om, men det førte til enkelte små avbrudd i løpet av intervjuet.

Jeg hadde med en lydopptaker til alle intervjuene, noe jeg hadde gitt informasjon om til

informantene på forhånd. Før jeg startet intervjuet spurte jeg informantene om de var klare til å starte og om det var greit at jeg slo på lydopptakeren. Jeg minnet også om at lydopptaket ville bli behandlet konfidensielt, og vil bli slettet kort tid etter at intervjuene er gjennomført og blitt transkribert.

I alle intervjuene fokuserte jeg på å stille åpne oppfølgingsspørsmål til hva informantene fortalte. Dette gjorde så samtlige av intervjuene tok noe ulike retninger. Intervjuguiden ble derfor et nyttig hjelpemiddel som gav meg en god oversikt over hvilke temaer vi hadde snakket om og ikke. Den var også behjelpelig med å sette intervjuet inn på riktig spor om det skulle spore litt av, noe det i visse tilfeller gjorde. Dette skyldes sannsynligvis at jeg ønsket at intervjuene i stor grad skulle være en åpen samtale om strongman, hvor jeg i hovedsak søkte etter beskrivelser og opplevelser omhandlet de ulike temaene i intervjuguiden, også eventuelle andre temaer som kunne dukke opp i løpet av intervjuet. Dette gjorde så jeg selv ble oppslukt i samtalen, noe som på den positive siden gav gode og utfyllende beskrivelser av de temaene jeg ønsket, i tillegg til at jeg fikk informasjon jeg heller ikke ville fått med en mer lukket og strukturert metode. Dette peker mot god kontakt i intervjusituasjonen og god kvalitet på intervjuet (Thagaard, 2018, s. 109). På den negative siden førte dette til at enkelte av intervjuene tok lenger tid, samtidig som noe av informasjonen var overflødig og unødvendig. Mye av den overflødige informasjonen kunne sannsynligvis vært unngått om jeg hadde vært en mer erfaren intervjuer. Det er intervjueren selv som kontinuerlig må foreta raske valg om hvilke spørsmål som stilles og hvordan, hvilke svar som skal tolkes og ikke (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 195).

Hensikten min i samtlige intervju var å møte informantene med et så åpent sinn som mulig, for å sørge for at mine egne verdier, meninger og holdninger ikke ville prege intervjusituasjonen. På den måten minimerte jeg sannsynligheten for at informantene følte seg påvirket til å svare på spørsmål ut fra den oppfatningen de kunne ha av mine verdier og synspunkter. Selv om intervjuet uansett vil bli preget av den kontakten som blir etablert i intervjusituasjonen (Thagaard, 2018, s. 108). Jeg ble svært overrasket over hvor åpne informantene var i sine beskrivelser, selv til mer sensitive temaer som doping. Informantene hadde også flere beskrivelser og synspunkter som ikke står helt i samsvar med mine egne. Når det er sagt fikk jeg enkelte ganger inntrykket av at informantene sine uttalelser bar preg av hvordan de selv ønsker deres opplevelser og synspunkter skal være, og ikke nødvendigvis nøyaktig hva de er. Informantene sine beskrivelser kan både være formet av hvordan de

ønsker å bli forstått, og hvordan de ønsker å forstå seg selv (Thagaard, 2018, s. 108). Som forsker er det viktig å kunne vurdere de strategiene informantene anvender for å presentere seg selv (Thagaard, 2018, s. 109). I enkelte deler av intervjuet opplevde jeg at informantene forsøkte å fremheve sine egne prestasjoner, kunnskap om trening og kosthold og dedikasjon. Refleksjoner over intervjusituasjonen kan knyttes til spørsmål om hvilken betydning intervjuet har for informantene (Thagaard, 2018, s. 108).

3.8 Etterarbeid og transkribering

Jeg transkriberte intervjuene fortløpende etter at de ble gjennomført. Jeg lyttet til lydopptaket fra intervjuene og transkriberte omtrent en setning om gangen. Intervjuene endte tilsammen på rundt ti timer lydopptak, som tilsvarte i overkant 230 sider transkripsjon. Etter at transkriberingen av et intervju var fullført lyttet jeg igjen på lydopptaket samtidig som jeg fulgte på skrevne transkripsjonen. Dette gjorde jeg for å sikre at meningen med hva informantene fortalte kom tydelig frem og ble korrekt fremstilt i transkripsjonen. Deretter slettet jeg lydopptakene. I første omgang gjorde jeg derfor en fullstendig transkribering av intervjuene. I det man setter i gang med å transkribere vet man ikke alltid hvilke temaer som er viktige og hvilket detaljeringsnivå som er det mest hensiktsmessig. Det kan derfor lønne seg å være mer detaljer enn det man tror er nødvendig (Tjora, 2017, s. 173-174). Ordrette utskrifter gir mulighet til blant annet tolkning av språk, uttrykk, avbrekk og talemåte (Wideberg, 2001, s. 101). Deretter gikk jeg over transkripsjonene igjen for å anonymisere både informantene, spesielle hendelser og personer som nevnes, som lett kunne kjennes igjen. Det kan allerede i transkripsjonsstadiet være best å skjule informantens identitet, hendelser og personer som nevnes i intervjuet (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 213). Deler av transkripsjonene ble deretter skrevet om fra informantenes dagligspråk og dialekt til et noe mer profesjonelt språk og til bokmål. Samtidig som jeg prøvde å ikke miste meningen med det de fortalte som ble uttrykt med en spesiell talemåte eller et dialektord.

3.9 Koding og kategorisering

Det første steget i analysen er koding (Tjora, 2017, s. 197). Koding er ifølge Thagaard svært vanlig i kvalitative analyser, og innebærer at teksten deles opp og at utsnitt fra teksten blir fremhevet med kodeord. På denne måten kan man enkelt finne tilbake til utsnitt som beskriver

ulike temaer, og dette skaper et grunnlag for å kunne sammenligne de ulike enhetene i studien (2018, s. 153). Selv om koding er en del av analyseprosessen, så er det ikke en del av analysen i seg selv (Coffey & Atkinson, 1996, s. 26). Det kan anses som et verktøy for å generere konsepter fra og av datamaterialet (Coffey & Atkinson, 1996, s. 26), samtidig som det bidrar til å redusere datamaterialet og gjør det lettere å analysere det (Johannessen et al., 2010, s. 174). Koder representerer en avgjørende sammenheng mellom rådataen på den ene siden og de teoretiske konseptet på den andre (Coffey & Atkinson, 1996, s. 27).

I og med at teoretiske og empiriske koder fra Guttman (1978/2004) og Wheaton (2004) utgjorde rammeverket for min problemstilling og intervjuguide ble derfor analysen også relativt teoristyr. Jeg valgte derav å kode datamaterialet med deduktive koder. I en deduktiv tilnærming blir kategoriene betegnet med annen teori eller problemstillingen for prosjektet (Thagaard, 2018, s. 154). Jeg valgte også å kode datamaterialet mitt manuelt. Det viktigste er hvordan vi bruker koding og selve konseptet, ikke om vi nødvendigvis koder ved hjelp av et dataprogram eller koder manuelt (Coffey & Atkinson, 1996, s. 27). Her startet jeg med å lese igjennom de transkriberte intervjuene flere ganger. Da disse transkripsjonene ble svært lange, startet jeg med å eliminere overflødige deler av intervjuene. Dette gjorde jeg ved å markere delene i en egen farge. På den måten ble det ikke fullstendig fjernet om jeg på et senere tidspunkt fant ut at disse delene kunne gi en tydeligere forståelse av en uttalelse. Deretter skrev jeg mindre notater bak de uttalelsene jeg fant som meningsfulle for min undersøkelse. Det blir argumentert for at koding er en prosess som gjør det mulig å identifisere meningsfull data og som gir grunnlag for både tolking og konklusjon (Coffey & Atkinson, 1996, s. 27). Notatene jeg skrev var små setninger og/eller stikkord som fortalte hvilke temaer informantene snakket om, for eksempel vektklassene, rettferdighet og rekorder. Deretter kategoriserte jeg de ulike temaene jeg hadde kodet, noe som bidrar til å fremheve sentrale mønstre i dataen (Thagaard, 2018, s. 154). Kategorisering skaper forutsetninger for å kunne kvantifisere, da det gir en mer systematisk begrepsdannelse rundt en uttalelse (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 226). Kategoriene jeg lagde bar preg av større temaer i strongman som jeg ønsket å analysere, og som er grunnlaget for hvordan jeg delte opp analysen.

3.10 Etikk

Tjora hevder etiske betraktninger burde ligge til grunn i all forskning, uavhengig av de formelle og juridiske kravene. Tillit, konfidensialitet, respekt og gjensidighet skal prege kontakten med alle deltagerne (2017, s. 46). Jeg har derfor gjennom hele forskningsprosessen forsøkt å foreta etiske betraktninger med hensyn til informantene og forskningen i tråd med NESH (2016) sine forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi. Derfor redegjør jeg i dette kapitlet for hvordan jeg gav informantene informasjon om prosjektet og deres deltagelse, i tillegg til hvordan lydopptak og annen informasjon som kunne spores tilbake til dem ble behandlet konfidensialitet, slettet og anonymisert i ettertid av intervjuene.

Da intervjuene inneholdt spørsmål rundt blant annet doping, som kan være et anstrengt tema for noen, samt at dataene ble hentet fra mindre subkulturelle miljøer var det særdeles viktig å vise hensyn til andre sine verdier og handlingsmønstre, i tråd med NESH sine forskningsetiske retningslinjer. En forsker skal ikke tillegge informantene irrasjonelle eller lite aktverdige motiver, uten overbevisende dokumentasjon eller begrunnelse. Det skal vises respekt for verdier og holdninger, særlig når disse avviker fra storsamfunnet (2016, s. 21).

3.11 Oppsummering

Jeg har basert mitt forskningsdesign på kvalitativ metode og kvalitative intervjuer i denne oppgaven. Intervjuene ble gjennomført ved hjelp av en semistrukturert intervjuguide, og formålet med denne var å innhente opplevelser og beskrivelser av strongman sett fra informantene sine perspektiver. Hensikten var å få en forståelse av informantene sine syn og holdninger til ulike elementer og forhold ved strongman. På den måten kunne tilegne en forståelse av hvorfor strongman ikke er en del av den organiserte idretten.

Datamaterialet for oppgaven ble innhentet fra totalt fem intervjuer. Informantene ble strategisk rekruttert i tråd med utvalg med maksimal variasjon. Jeg kodet datamaterialet ved hjelp av deduktive koder og opprettet deretter kategorier, hvorav visse kategorier ga grunnlag for temaer som formet analysen.

Gjennom hele forskningsprosessen har jeg fokusert på å ta hensyn knyttet til troverdighet og

etikk. Troverdighet henger sammen med begrepet transparens, som ifølge Tjora kan knyttes til hvordan forskningen presenteres. For eksempel hvordan undersøkelsen er gjennomført, hvilke valg som tas og når, hvordan informantene er valgt ut og hvilke teorier som er benyttet. Målet er å gi leseren god nok innsikt i forskningen slik at de kan ta stilling til kvaliteten på forskningen som er blitt gjort (2017, s. 248).

Jeg har i denne studien ønsket å presentere min forskningsprosess på en oversiktlig og forståelig måte for å gjøre den transparent for leseren. Innledningsvis i kapittelet presenterte jeg problemstillingen, som gir grunnlaget for hvordan forskningen utviklet seg. Jeg redegjorde deretter for valg av kvalitativ metode og intervjuer i undersøkelsen, før jeg reflekterte over min egen posisjon, forståelse og hvilke antagelser jeg tar med meg inn i prosjektet. Jeg har beskrevet hvordan jeg utarbeidet intervjuguiden, valgte ut og rekrutterte informanter, samt hvordan selve intervjuene ble gjennomført. Videre redegjorde jeg for hvordan datamaterialet i ettertid ble behandlet, transkribert, kodet og kategorisert. I tillegg til dette har jeg gjennom hele forskningsprosessen fokusert på å ta etiske hensyn i tråd med NESH (2016) sine forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi.

4.0 Analyse

4.1 Introduksjon

I dette kapitlet skal jeg analysere og tolke datamaterialet. Jeg starter med å se på informantene sine motiver for trening, forbedring og prestasjon. Videre undersøker jeg hva de anser som meningen og formålet med strongman-konkurranser. For så å ta for meg deres syn på standardisering i ulike sammenhenger, hvorav standardiseringsbegrepet knyttes til Guttman (1978/2004) sitt rasjonaliseringsbegrep. Deretter undersøker jeg maktstrukturer og holdninger til institusjonalisering. For så deres syn på vektklassene. Jeg avslutter kapitlet med å analysere informantenes holdninger til doping i strongman.

Jeg vil som nevnt hovedsakelig legge Guttman (1978/2004) sine begreper: Likhet, spesialisering, rasjonalisering, byråkratisering, kvantifisering og rekordjakt til grunn for analysen, hvor jeg i tillegg bruker standardiseringsbegrepet som en underordnet dimensjon i rasjonaliseringsbegrepet til Guttman (1978/2004). Samtidig vil jeg bruke Wheaton (2004) sine betegnelser og karakterisering av livsstilsidretter som et alternativ til Guttman (1978/2004) sine kjennetegn på den moderne idretten.

4.2 Motiver for trening, forbedring og prestasjon

Innledningsvis i analysen ser jeg på hvilket forhold informantene har til sin egen trening, hvordan og hvorvidt de spesialiserer seg, og med det hvor rasjonell deres tilnærming er til trening i forhold til å måle prestasjoner (kvantifisere) og å sette rekorder. Formålet med å analysere disse forholdene er å få en forståelse for hvilken betydning trening har for informantene. Hvor jeg i hovedsak ønsker å legge spesialiserings- og rasjonaliseringsbegrepet til grunn for dette, samt å knytte det opp mot kvantifiserings- og rekordjakt dimensjonen.

«Jeg trener mye og ofte... Veldig spesifikt på det jeg skal bli god i... Jeg er veldig sånn at jeg føler at alt jeg gjør på trening gjør jeg for en grunn. Til konkurranse egentlig. Jeg trener aldri for å bli sterkere i hamstring eller bein for eksempel. Jeg trener for å bli sterkere, for å gjøre en øvelse bedre liksom. Det er alltid et formål med det - Ronny»

Ronny har en svært målrettet tilnærming til sin trening. Hvor treningen hans i stor grad er rettet mot å forbedre det som er konkurransemessig relevant. Dette samsvarer med sentrale elementer i rasjonaliseringskriteriene til Guttmann (1978/2004) hvor utøvere både trener og lever mer rasjonelt, og at alt de gjør skal ha et formål om å prestere i idretten. Jeg tolker derav Ronny sitt utsagn slik at det å bli sterkere i bein ikke er av betydning utover formålet om å bedre prestasjonsevne i gitte konkurranseøvelser. Dette viser tydelige tegn til spesialisering, siden han trener på tilsynelatende spesialiserte øvelser med et tydelig formål om å prestere i konkurransesammenheng.

I motsetning til Ronny har Monika en litt annen tilnærming:

«For meg så går det bare på styrke, jeg har ingen andre grunner til å trene... Jeg vil se hvor sterk jeg kan bli egentlig. Mitt eget potensial. Det var grunnen til hvorfor jeg startet, og det er derfor jeg holder på fremdeles – Monika»

Dette betyr fremdeles ikke at Monika ikke er målrettet mot å prestere i konkurransesammenheng:

«Jeg prøver å trene på alt, men når det er en konkurransen så snevrer du det inn på de tinga du skal bli god på liksom - Monika».

Monika forteller at hun generelt prøver å trene litt i alle øvelser, men når hun deltar i en konkurranse fokuserer hun hovedsakelig på øvelsene i den gitte konkurransen. Dette betyr at hun i likhet med Ronny har en målrettet tilnærming, da hun trener på bestemte øvelser med mål om å prestere godt i konkurranser. Dette kan knyttes opp mot spesialiseringsdimensjonen, siden hun spesialiserer seg i bestemte øvelser med mål om å prestere og oppnå suksess. Noe som igjen kan knyttes til rasjonaliseringsdimensjonen, siden denne spesialiseringen kan sies å være rasjonelt knyttet til formålet om å prestere i konkurransesammenheng. Forskjellen mellom disse informantene ligger i deres betydning av det å være sterk. For Monika virker det som hun i større grad vektlegger det å selv bli «sterkere», mens Ronny vektlegger det å bli «bedre». Jeg tolker dette slik at Monika har mer ambivalente motiver. Det å bli «sterkere» er både rasjonelt målrettet mot å bedre prestasjonsevne i konkurranser, men også mer rettet mot en glede og opplevelse av det å bli fysisk sterkere - noe som i større grad viser likhetstrekk med livsstilsidrettene og derav også preg av individualisme. Hvor det å bli sterkere i denne

sammenhengen kan knyttes til hedonisme, selvrealisering og bygging av identitet.

«Akkurat nå så trener jeg veldig mye for å øke grunnstyrken... Formålet akkurat nå er å bygge en bedre fysikk, se bedre ut, samtidig som jeg blir sterkere og sterkere... Generelt sterkere i kroppen liksom. Bygge en sterk og sunn kropp egentlig. Det er det som er formålet og å gjøre det bra i konkurranse da selvfølgelig, så jeg ikke kommer på sisteplass alltid - Josef»

Josef forteller at et av hans mål er å se bedre ut. Dette oppnår han ved å bygge muskler. Samtidig ønsker han å bli sterkere, og legger til at det å prestere bedre i konkurranser også er et mål. Jeg tolker dette slik at i tillegg til å være sterk ønsker han også å se sterk ut. I likhet med Monika handler det mye om selve opplevelsen og gleden av det å være sterk, selv om han også er konkurranseorientert. Det kommer enda tydeligere frem her:

«Hvis jeg skal konkurrere nå så er det mer for å få konkurranseerfaring... jeg holder på å bygge meg oppover for å bli bedre med tid... men jeg har jo lyst til å gjøre det jævlig bra til slutt, i konkurranse – Josef»

Det Josef forteller om konkurranseerfaring er interessant, dette betyr at Josef tenker på prestasjon ikke bare i forhold til fysiske ferdigheter men også taktiske (intellektuelle ferdigheter). Det at Josef ønsker å konkurrere for å skaffe seg erfaring kan være en form for spesialisering og en rasjonell handling for å øke sin prestasjonsevne i konkurransesammenheng. Samtidig så er Josef sine motiver, i likhet med Monika, veldig ambivalente. Jeg tolker det han sier med «å bygge meg oppover» som et noe tvetydig utsagn. Han hevder at det han gjør har en rasjonell sammenheng med å prestere godt i konkurranser, men også at det er rettet mot motiver som å bygge fysikk og å «se bedre ut». Som delvis bryter med rasjonaliseringsdimensjonen, og som viser likhetstrekk med livsstilsidrettens motiver som å bygge identitet, selvrealisering og hedonisme.

Monika forteller at målet hennes er å vinne en bestemt konkurranse, men at hun først og fremst konkurrer mot seg selv:

«For min egen del handler det om å konkurrere mot meg selv mest av alt – Monika».

Hva Monika forteller forsterker oppfatningen om at formålet hennes ikke utelukkende er rettet mot det å konkurrere, men også mot en egen glede over det å være sterk og opplevelsen av å bli sterkere. Det hun forteller om at hennes mål er å vinne en bestemt konkurranse, viser tydelig tilknytning til rasjonaliseringsdimensjonen. Selv om det hun forteller om å «*konkurrere mot meg selv*» tydelig kan ha sammenheng med et ønske om å prestere bedre i konkurranser, kan det også knyttes til et ønske om at hun selv bare vil oppleve å bli sterkere. Dette viser preg av individualisme, og noe som indikerer motiver for å bygge sin identitet som «strongwomen». Som igjen viser ambivalente motiver.

Det som alle tre har til felles og som tydelig kommer frem er fokuset på å forbedre seg selv, det å stadig bli sterkere eller bedre. Konseptet og ideen om progresjon som antyder at alle prestasjoner kan forbedres (Guttman, 1978/2004), som er direkte knyttet til dimensjonen om jakten på rekorder og som bygger på dimensjonen kvantifisering. Til tross for denne tilknytningen til både kvantifiserings- og rekordjakt dimensjonen så er motivene bare delvis rasjonalistiske, da mye av det også antyder progresjon i forhold til å bygge sin identitet som en strongman.

Ronny som vi tidligere har sett har en målrettet tilnærming til det å trene, forteller om betydningen av rekorder:

«Alle rekorder man tar av en gitt tid eller hva som helst er jo tegn på at du har blitt bedre. Så jeg mener man hele tiden skal strebe etter å nå nye rekorder – Ronny»

Han forteller her at han bruker rekorder som en indikasjon for å kunne måle forbedringer i sine prestasjoner, samtidig som han uttrykker at det å stadig forbedre seg er av stor betydning. Det Ronny forteller er at han vektlegger det å måle sine prestasjoner og stadig forbedre dem, som betyr at han både kvantifiserer og jakter rekorder. Det er ikke kun personlige rekorder som er av betydning, men også det å være bedre enn andre, noe Josef uttrykker her:

«Det å ha en bedre tid enn noen andre, det er jo målet med alt... i hvert fall det jeg synes med strongman da, det er å forbedre deg hele tiden - Josef»

Uttalelsen til Josef finner jeg særlig interessant. Han antyder her at strongman handler om det

å være bedre enn andre. Hvor det å kunne måle prestasjoner og si at en prestasjon er bedre enn en annen er målet med alt. Dette viser en sterk tilknytning til kvantifiserings- og rekordjakt dimensjonene, som igjen er knyttet til rasjonaliseringsdimensjonen. Dette strider noe imot Josef sine tidligere uttalelser, som antydte et mer tvetydig formål. I likhet med Josef, motsier også Ronnys neste uttalelse litt hva hans tidligere uttalelser antydte:

«Det er noen rekorder som betyr mer enn andre for eksempel. Sånn, alle som driver med styrke vet at tar du en maks i markløft så er det god stemning for å si det sånn da, men om du for eksempel setter en tier [ti repetisjoner] pers i benkpress så hopper du ikke av glede for det da. Det er bare en ting du gjør på trening. Så jeg føler på en måte at man skal være fornøyd med alle rekorder, men noen rekorder betyr veldig mye mer enn andre - Ronny»

Ut ifra Ronny sine tidligere uttalelser tolket jeg at hans tilnærming til trening og forbedring var utelukkende knyttet til et rasjonelt formål om å prestere i konkurranser. Det han forteller her er at enkelte personlige rekorder han setter på trening vil ha en verdi for han og at det kan skape «god stemning». Dette tolker jeg slik at Ronny heller ikke utelukkende trener for å prestere i konkurranser, men også for å prestere for seg selv eller andre han trener sammen med. Dette kan ses på i forhold til subkulturelle verdier, eksempelvis i kroppsbyggermiljøet hvor mye handler om anerkjennelse fra andre innad i miljøet (Lesjø, 2008). Hva Ronny forteller er også et eksempel på at strongman ikke er like spesialisert som den moderne idretten. Spesialisert i denne sammenhengen referer til spesielle roller og arenaer, hvor rekorder ikke bare har betydning på konkurranser men også på trening, og hvor skillet mellom publikum og utøvere virker vagt. Dette viser trekk som kan assosieres mer til livsstilsidretten enn den moderne idretten, hvor skillet på publikum og utøver ikke er like tydelig og hvor opplevelsen av det å være sterk skinner frem. Ikke kun det å prestere i konkurransesammenheng. Når det er sagt virker det fremdeles som Ronny er svært målrettet mot det å prestere i konkurranser, noe som også kommer tydelig frem i hva han legger i nasjonale og internasjonale rekorder:

«Nasjonale rekorder er kult. Verdensrekorder er sinnsykt kult. Har du en verdensrekord er du best i verden og det er jo bare helt rått. Sånn med nasjonale rekorder i Norge er litt sånn «bittersweet» på en måte, at man kan ta det også er kult, men så vet man fortsatt at om du går ut av Norge så kan fort den rekorden være dårlig. Så det er på en måte kult å sette nasjonale rekorder men det er liksom ikke de jeg streber etter - Ronny»

For selv om det å sette personlige rekorder tilsynelatende er av betydning streber Ronny fremdeles etter rekordene av større omfang, og selv om det å sette personlige rekorder på trening skaper «god stemning» så blir ikke disse ansett som offisielle eller tellende. Dette synet kommer frem av Rikard, som mener at rekorder alltid burde settes på konkurranser, med den begrunnelsen av at det da blir en godkjent rekord:

«Å sette personlig rekord på trening er det dumme du gjør – Rikard»

Dette er interessant, fordi til tross for at strongman ikke er institusjonalisert antyder dette allikevel en opplevelse av rasjonalisering i form av standardisering, som igjen fremmer dimensjonen likhet, ved at prestasjoner blir bedømt og utført under samme konkurransevilkår og med det blir sammenlignbare. Til tross for dette ser vi tydelig at gleden av å sette personlige rekorder på trening har stor betydning. Det å få en bekreftelse av at man selv blir sterkere ved å måle egne prestasjoner, samt å jakte egne rekorder. Betydningen av disse opplevelsene forsterkes av Rakel sine uttalelser, som forteller at å sette rekorder i øvelser som ikke er like relevante i forhold til det å prestere i strongman-konkurranser også har betydning for henne:

«Jeg blir veldig glad selv av å liksom sette nye rekorder og ta liksom flere kilo enn jeg gjorde i går på en måte... Det som betyr mest er nok egentlig å slå meg selv... Jeg synes det er veldig gøy i knebøy... fordi det føler jeg at jeg er best i, men dessverre så har ikke det så mye hensikt i strongman... Det er jo ikke så mye knebøy i konkurranser - Rakel»

Det man med sikkerhet kan si er at alle informantene har et fokus på å måle sine prestasjoner, og stadig forbedre dem. Det er dette som i stor grad er kjernen i treningen deres. Til tross for dette blir ikke denne jakten på rekorder like rasjonelt tilnærmet i alle sammenhenger, ved at en rekord ikke nødvendigvis må settes i en konkurranse for å ha verdi. Den gleden og opplevelsen av å bli sterkere og slå egne rekorder uavhengig av omstendigheter og rammer kan derav sies å ha stor betydning. Dette kommer særlig frem i Josef sin uttalelse hvor han forteller at han også ønsker å «se bedre ut» og i det Rakel forteller om at hun finner mye glede i å bli sterkere i knebøy, selv om det ikke har så mye hensikt i strongman.

I den høyt spesialiserte og rasjonaliserte moderne idretten blir prestasjoner målt og rekorder

settes ved å kunne måle en prestasjon til en høyere verdi enn tidligere prestasjoner. Denne kvantifiseringen av prestasjoner gjøres ved hjelp av spesialisering og rasjonalisering. For eksempel så blir prestasjoner målt (kvantifisert) i spesifikke (spesialiserte) øvelser, som igjen er standardisert (rasjonalisert), på denne måten blir prestasjonene like, sammenlignbare, regulert og bedømt ut ifra de samme rammene og vilkårene (likhet). For å muliggjøre dette blir den moderne idretten kontrollert av overordnede institusjonaliserte organisasjoner (byråkratisering).

Som vist i denne første delen spesialiserer informantene seg i strongman og de trener rasjonelt, hvor de kvantifiserer sine egne prestasjoner med formål om å forbedre seg og prestere bedre i konkurranser. Disse konkurransene blir ikke styrt av institusjonaliserte organisasjoner, men de blir organisert av utøverne selv - noe som viser likhetstrekk med livsstilsidretten, ved at de blir utviklet og kontrollert nedenfra og opp. Konkurransene blir derfor arrangert på noe forskjellige måter, hvor verken konkurranseutstyr, øvelser eller regelverk kan sies å være identisk fra en konkurranse til en annen. Dette er mulig et argument for hvorfor rekorder som blir satt på trening kan sies å ha stor betydning. Det kan godt være at informantene selv ser på disse prestasjonene som gyldige, til tross for at de blir subjektivt bedømt og gitt en verdi ut ifra et individuelt perspektiv og ikke ut ifra et rasjonalisert system, overvåket av institusjonaliserte regler og retningslinjer. Når det er sagt virker det også som at konkurranser blir spesialisert og rasjonalisert ut ifra individuelle perspektiver, noe som overraskende nok ikke virker til å være en hindring for informantene i forhold til det å jakte for eksempel nasjonale rekorder. Dette kommer frem både i Ronny sine uttalelser, men også i Rikard sin uttalelse som tyder på at å sette en rekord i en konkurranse er mer rasjonelt (kontrollert og derav gyldig) enn å gjøre det på trening.

Denne praksisen skal jeg se nærmere på litt senere i analysen, siden det å jakte universelle- og nasjonale rekorder virker vanskelig med tanke på mangelen av institusjonalisering som kan standardisere prestasjonene som blir gjort.

Jeg finner informantene sine ambivalente motiver for trening, forbedring og prestasjon interessante. På den ene siden virker de svært målrettet mot konkurranseaspektet i strongman, men på den andre siden har de mer ikke-rasjonalistiske motiver for trening, forbedring og prestasjon. Hvorav disse ikke-rasjonalistiske motivene viser likhetstrekk med livsstilsidrettene sine verdier og mening. De bærer preg av individualisme, hvor den verdien de selv gir på

trening, forbedring og prestasjon er av betydning, uavhengig av hvilke følger det har i konkurransesammenheng. I neste del vil jeg derfor se på hvilke meninger og formål de har til konkurranseaspektet.

4.3 Mening og formål

Typiske strongman-øvelser kan være dekkvelt, farmerswalk, steinløft osv. At alle disse øvelsene krever styrke er det ingen tvil om, men andre ferdigheter som god teknikk kan også spille en avgjørende rolle. Hvordan informantene ser på dette i forhold til at den sterkeste skal kåres er noe av det jeg ser på i denne delen. Da det å være sterk åpenbart har stor betydning, og i noen sammenhenger det faktisk handler om. Nærmere bestemt hvilket formål og mening legger de i strongman-konkurranser. Jeg ønsker å legge hovedsakelig spesialiseringsbegrepet til grunn for dette, og se på hvilket syn informantene har til meningen og formålet med strongman.

Ronny mener at formålet hovedsakelig er å kåre den sterkeste, men at det ikke hjelper å være sterk om en ikke har teknikken til å vise det:

«Man må mestre de øvelsene som kommer... Om du gjør det på grunn av teknikk eller styrke eller hva som helst har ikke så mye å si... Om to folk har samme teknikk så vil alltid den sterkeste vinne. Jeg synes det er litt kult at det er litt sport, at det er ikke bare å være sterk men du må på en måte være god også – Ronny»

Ronny mener det ikke nødvendigvis er den sterkeste som trenger å vinne og at andre elementer utover styrke som teknikk burde være en like avgjørende faktor for prestasjon. Jeg tolker dette slik at Ronny mener strongman ikke trenger ytterligere spesialisering for å kåre den sterkeste. Dette er noe Josef har et litt annet syn på. Han mener at bruk av for eksempel olympisk vektløftningsteknikk i pressøvelser ikke burde være tillatt i strongman fordi han mener det ikke måler styrke i stor nok grad:

«Jeg føler det blir mer juks... Og folk som ikke har trent så mye med utstyr kontra folk som har trent mest med utstyr. Så en person kan ha mye bedre grunnstyrke men den andre er mye bedre med utstyret – Josef»

Josef fremlegger et syn der strongman er strongman, det er noe annet enn, for eksempel, vektløfting. Derfor mener han at regelverket burde være slik at for mye bruk av teknikk i enkelte øvelser ikke burde tillates. Det han forteller om enkelte som trener mer med utstyr enn andre er interessant, da dette kan tolkes slik at han mener strongman burde være mindre teknisk krevende, men det står ikke i tråd med hva han forteller her:

«Strongman er jo det som faktisk kårer den sterkeste fordi du har ikke bare de statiske løftene. Du har hverdagslige ting som du arbeidet med før i tiden og, det beviser liksom hvem som gjør ting best. Hvem som er sterkest på normale måter da... det er ikke ofte du kan bevise det bare med en stang og vekter liksom. Du kan gjøre det ute i naturen bare eller jobbe å vise hvem som er sterkest på en måte – Josef»

I likhet med tidligere uttalelser, kommer også tvetydigheten frem her. Jeg tolker holdningene til Josef at han på den ene siden synes strongman burde spesialiseres med ulike øvelser for å måle styrke, men på den andre siden burde ikke øvelsene standardiseres slik at utøvere kan spesialisere seg i dem. Noe som viser brudd med rasjonaliseringsdimensjonen i forhold til det å prestere i konkurransesammenheng, men ikke nødvendigvis i forhold til et mål om å bli fysisk sterkere. Dette kan tyde på at Josef legger mye mening i at det skal handle om å være sterk, ikke kun god. Selv om det kreves mer enn styrke for å prestere skal ikke noe annet enn styrke nødvendigvis være en prioritet. Denne holdningen tyder på at verdien i det å være sterk burde veie mer enn det å prestere. Noe som viser likhetstrekk med livsstilsidrettens verdier av det å ha det gøy, hedonisme og selvrealisering.

Selv om andre faktorer enn styrke spiller en avgjørende rolle for å prestere, blir styrke fremdeles sett på som kanskje den mest avgjørende faktoren. Noe vi kan se i Monika sin uttalelse:

«Det er kanskje bedre å være litt god i alle øvelser enn å være veldig god på noen få... For å vinne konkurranser... Være litt sterk i de fleste øvelser da... Både være rask, utholdende og sterk – Monika».

Selv om Monika først bruker uttrykket god, tolker jeg at hun her hovedsakelig mener sterk. Dette synet deles av Rakel:

«Jeg føler at det generelt er å finne den sterkeste... Og det føler jeg er ganske rettferdig... I en konkurranser så er det jo gjerne forskjellige øvelser og da vil det alltid være en blanding hvor noe går på tid og noe går på vekt. Så da tenker jeg at den som vinner sammenlagt er jo på en måte en verdig vinner, det ville jeg sagt - Rakel»

Det både Monika og Rakel forteller er at man må mestre mange ulike øvelser for å prestere i konkurransesammenheng. Det kreves mer enn kun styrke for å mestre de ulike øvelsene. Til tross for dette ser de fremdeles på det som en rettferdig måte å kåre den sterkeste personen. Dette forsterker i stor grad det synet Ronny tidligere fremmet. Jeg tolker det slik at de mener det kreves mer spesialisering utover ren styrke for å bli kåret den sterkeste, selv om styrke er kjernen.

Dette inntrykket forsterkes av Rikard sin uttalelse:

«Så det er den beste utøveren som vinner... Det er ikke alltid den sterkeste... Formålet er å kåre den sterkeste og det er det vi liker å kalle det, men vi har sett gang på gang at smartere utøvere har slått sterkere utøver, fordi sterkere utøvere har vært dumme eller ikke gjort jobben sin i gymmet, ikke trent på teknikk for eksempel... Forutsatt at du gjør tingene dine riktig så er det den sterkeste som vinner, men om du gjør en idiot sterk så vil han ikke nødvendigvis vinne - Rikard»

Det Rikard forteller er interessant og dette tolker jeg at han mener det er den sterkeste utøveren som vinner, så sant utøveren spesialiserer seg riktig. Han bruker også teknikk som et eksempel, men i tillegg uttrykker han at en utøver kan vinne ved å være «smart». Dette er svært interessant, selv om det i hovedsak er snakk om «fysiske konkurranser» er det vanskelig å forestille seg en idrett som ikke krever noe form for intellektuelle ferdigheter (Guttmann, 1978/2004). Sammenligner man med utholdenhetsidretter som langrenn og sykling, er det ikke utøveren med høyest oksygenopptak som vinner, da både teknikk og taktikk også spiller en viktig rolle.

Rikard opplever strongman-konkurranser som svært taktiske. Eksempelvis det å tenke rasjonelt med å spare på energi, og derfor unngår å løfte mer enn det som er nødvendig for å vinne:

«Veldig taktisk... Du vil kunne se en utøver følge med og vite nok om sine motstandere til å bare gjøre det antall reps han trenger i stedet for å brife og kaste bort energi på å gjøre 5 reps for mye – Rikard»

Dette synet forsterkes ytterligere av både Ronny og Monika:

«Det går litt på å vite hvor mye energi man skal bruke for å sikre seg gitte poeng da - Ronny»

«Om du vil gjøre det bra i en øvelse som du vet du er god i kan du holde igjen i en annen øvelse for å spare energi til den øvelsen du vet du trenger å vinne... Om du kjenner utøveren fra før så hjelper jo det litt, da vet du deres svakheter og styrker -Monika»

Denne rasjonelle tilnærmingen til konkurranseelementet er interessant, og formålet virker i denne sammenhengen å være målrettet mot å vinne og prestere. Ikke nødvendigvis å være sterk eller sterkest. Til tross for at informantene fremdeles mener det hovedsakelig skal handle om at den sterkeste kåres, har de, med unntak av Josef, et svært rasjonelt syn på hvordan dette oppnås, hvor spesialisering og en rasjonell tilnærming er avgjørende. Som både Ronny og Rikard gir uttrykk for så hjelper det ikke å være sterk om man ikke er god nok til å vise det. Dette tolker jeg at de mener man må bevise at man er sterkest. Knytter vi dette til spesialisering viser dette at strongman-utøvere må spesialisere seg for å prestere. Dette kan igjen knyttes til dimensjonen rasjonalisering, da det å spesialisere seg med formål om å øke prestasjonsevne er rasjonelt. Når det er sagt finner jeg det Rikard forteller om at *«smarte utøvere har slått sterkere utøvere»* for svært interessant. Dette tilsier at en smart utøver kan bli kåret den sterkeste, selv om vedkommende ikke er det. Han gir også uttrykk for at dette er noe folk vet eller skjønner, og han gir ingen indikasjoner på at dette blir sett på som feil eller urettferdig. I uttalelsen ordlegger han seg som *«vi har sett»* som virker noe diffust, om dette betyr tilskuere, de andre utøverne eller begge.

Jeg finner Josef sin uttalelse interessant:

«Formålet er jo å vise hvem som er sterkest... eller det blir vel mest begge deler. Fordi innenfor miljøet blir det å kåre det, men utenfor miljøet er det å vise det på en måte – Josef»

Dette uttrykker et ambivalent formål. Hvor det å kåre den sterkeste kan tolkes som svært

rasjonelt, mens det å vise hvem som er sterkest kan antyde likhetstrekk med livsstilsidrettene. Hvor det igjen handler om å være sterk og få anerkjennelse for styrke alene, og ikke nødvendigvis prestasjon. Jeg tolker det slik at formålet ikke er helt og holdent rasjonalistisk. Siden det å vise hvem som er sterkest ikke nødvendigvis er rasjonelt i konkurransesammenheng. Samtidig så viser dette antydninger til diffuse roller, noe som i denne sammenhengen bryter med spesialiseringsdimensjonen, i forhold til spesielle roller, hvor skillet mellom publikum og utøvere virker utydelig.

Hvordan informantene ser på strongman som en framvisning av styrke (show), kontra det å skulle ha en mer idrettspreget konkurranse, beskriver Monika på denne måten:

«Jeg tror det er en blanding. Nå tenker jeg jo mest på de som er på topp i verden og når de viser hva de kan på scenen på Arnolds for eksempel. Det er nesten mer oppvisning enn det er en konkurranse. Det er mer underholdning for det er så ekstremt liksom... Så jeg vil si at det er en slags blanding ja, det faller liksom litt imellom de to... Jeg tenker at jeg liker det sånn som det er nå. Jeg liker at det er en blanding egentlig. Jeg har ikke noe behov for å gjøre det til en av tingene, for meg er det helt greit at det er en slags ting som ikke er helt en idrett men heller ikke helt er underholdning og det er liksom greit da - Monika»

Det Monika forteller er at hun syns en stor del av strongman er underholdning, samtidig vektlegger hun det ekstreme aspektet ved spesielt internasjonale konkurranser. Hennes syn på underholdningsaspektet i strongman-konkurransene er meget interessant, siden det antyder at strongman fremdeles innehar elementer fra sirkus. Som nevnt i innledningskapitlet kan strongman spores tilbake til vaudeville opptredener fra 1800-tallet (Pollock, 2018). Jeg tolker dette slik at hun liker konkurranseaspektet, men at hun også finner en verdi i strongman utover det som er rasjonelt (konkurranserettet). Hvor en opplevelse av ekstrem styrke har en verdi og noe som gleder.

Ronny på sin side beskriver sitt syn på denne måten:

«Hvis det blir for mye show så synes jeg det blir teit siden jeg ser på det som en sport og en konkurranseform, men som i de fleste idretter er ting veldig sånn at alt skal være likt og det synes jeg ikke at det skal være. Så jeg synes på en måte de skal holde det som et show men at det er et konkurranseshow. At det er konkurransen som er i sentrum - Ronny»

Ronny ser tydelig selve konkurransen i strongman som viktigere enn underholdningsaspektet, samtidig som han fremmer en frykt for institusjonalisering, da han ikke ønsker at alt skal bli for likt. Med dette tolker jeg at han mener konkurransene skal ha en form for rasjonalitet over seg i den forstand at det er måling av prestasjoner det skal handle om, og ikke fremvisning av styrke. Han uttrykker et ønske om at ting ikke skal bli for likt, dette tolker jeg slik at han refererer til standardisering av konkurranseutstyr og øvelser. Dette temaet skal jeg se nærmere på senere i analysen.

Josef på en annen side mener strongman burde utvikle seg til å bli mer som en idrett, noe han tydelig gir uttrykk for her:

«Jeg synes strongman burde komme seg vekk fra underholdningsdelen og bli respektert som en seriøs idrett... Det er jo fint at det er underholdning... men det skal være en seriøs idrett som er underholdene å se på - Josef»

Josef sin uttalelse forsterker inntrykket av at holdningene hans er svært ambivalente. Da de på enkelte områder virker lite rasjonelle, dette gir han uttrykk for ved at det å være sterk har verdi i strongman, også utover det å prestere i konkurransesammenheng. Samtidig som han her fremmer et ønske om at man i større grad skal rasjonalisere konkurranseaspektet.

Både Monika og Ronny forteller at de er fornøyde med hvordan strongman skiller seg fra idretten. Det virker samtidig som om Monika har et annet syn på underholdningsaspektet enn det Ronny har. Da Ronny ser på konkurransen som underholdningen i seg selv, antyder Monika et mer ambivalent syn. Hun ser både på strongman som en rasjonell konkurranse, hvor man skal finne den beste utøveren ut ifra måling (kvantifisering) i ulike øvelser (spesialisering), samtidig som hun kan nøye seg med å se eller utføre ekstreme prestasjoner uten å nødvendigvis måtte sammenligne dem. Noe som delvis viser brudd med både rasjonaliserings- og rekordjakt-dimensjonen, og som viser likhetstrekk med livsstilsidrettene. Som for eksempel i skateboard der konkurranseelementet skiller seg fra prestasjonsidretten, hvorav deltagerne ikke har den samme seiersmentaliteten (Beal, 1995, s. 260).

Denne delen viser at meningen og formålet med strongman er ambivalent. På den ene siden blir strongman sett på som rasjonelle konkurranser hvorav det kreves ulike fysiske og

intellektuelle ferdigheter (spesialisering) for å prestere godt i konkurransesammenheng. Fysisk styrke i seg selv blir i den sammenhengen sett på som et spesialiseringselement, og det er en forståelse og aksept for at det ikke alltid er den fysisk sterkeste personen som vinner. På den andre siden virker det som informantene ikke har like konkurranseorientert holdninger, hvorav det å vinne nødvendigvis ikke blir ansett like betydningsfullt som i prestasjonsidretter. Konkurransene blir derfor ikke bare bygget på seier, som viser likhetstrekk med livsstilsidrettene. I for eksempel snowboard hvor konkurransene bygger på grunnleggende prinsipper av kreativitet og individualisme (Coates et al., 2010, s. 1086-1087). Bygger også strongman-konkurranser på verdier om å være sterk eller oppleve andres styrke, som kan knyttes til livsstilsidrettens ideologisering av hedonisme og det å ha det gøy.

4.4 Standardisering av øvelser og konkurranseutstyr

Siden strongman som nevnt står utenfor en institusjonalisert organisasjon, bryter strongman tydelig med byråkratiseringsdimensjonen. Dette får igjen stor betydning for andre dimensjoner som er knyttet til byråkratisering. Som rasjonalisering, som betyr at idretten blir rasjonalisert ved at øvelser, rammer, retningslinjer og regelverk blir standardisert og universelle med det formålet om å skape likhet og igjen da muliggjøre kvantifisering og rekordjakt (Guttmann 1978/2004). I denne delen vil jeg derfor legge disse dimensjonene til grunne, og se på hvordan informantene opplever standardiseringen hovedsakelig av øvelser og konkurranseutstyr, og hvorvidt de finner dette rettferdig.

Når det kommer til hvordan utstyr standardiseres er alle informantene veldig samstemte i sine holdninger og forteller at de liker det sånn som det er. Det gjør ikke så mye om traktordekket som skal veltes ikke er nøyaktig som på den forrige konkurransen, eller at tømmerstokken som skal løftes ikke er akkurat like tykk eller lang som den de har trent med så lenge formålet med øvelsen er den samme.

«Litt av det jeg synes er gøy med strongman er at det er så variert og at du aldri vet hva du vil komme til å få på en konkurranse og det gjør det liksom litt gøy også - Monika»

For selv om dette er noe som kan gi enkelte utøvere en fordel i enkelte konkurranser, ved at de har trent på nøyaktig det samme utstyret som blir brukt i den gitte konkurransen, føler ikke

informantene at det blir urettferdig, som Rakel gir uttrykk for her:

«Det hadde kanskje vært bedre om alle konkurranser hadde hatt likt utstyr, da vet alle hva som møter de, men personlig så synes jeg det er greit som det er. Noen får fordel i en konkurranse mens noen i andre. Det er jo sånn i fotball også, gresset er jo ikke likt alle steder – Rakel»

Den eventuelle fordelene ser Rakel her på som minimal og sammenligner den med forskjellen på gresset på fotballbanen. Til tross for at dette kan skape ulike forutsetninger og gi noen utøvere en direkte fordel er det allikevel ikke sånn at informantene fremmer et sterkt ønske for å regulere dette. Et eksempel er i orientering hvor det blir praktisert terrengsperring før NM, uttakingsløp, Norgescup og O-Festivalen (Norges Orienteringsforbund, u.å). Dette gjøres for å sikre at ingen skal ha mulighet til å ha en fordel av å ha trent i terrenget på forhånd, og med det ha ulike forutsetninger enn andre.

Rikard og Josef mener begge at hvilket utstyr som blir brukt i en gitt konkurranse ikke er avgjørende for hvem som vinner konkurransen.

«Jeg synes det er veldig greit å ikke ha standardisert utstyr... Altså, hvis folk ikke har trent på akkurat den stokken hele tiden så er det den sterkeste som vinner uansett – Josef».

At utstyret kan ha noen forskjeller fra ulike konkurranser blir ikke sett på som urettferdig, til tross for at det skaper en form for ulikhet på tvers av konkurranser og i forhold til utøveres forutsetninger. For selv om konkurranseutstyr kan variere fra hver konkurranse er det samtidig likt for alle deltagere som stiller til en gitt konkurranse. Den eventuelle fordelene man får av å ha trent på utstyret på forhånd virker å ha liten betydning, da informantene ikke mener dette er en avgjørende faktor for prestasjon. Dette forsterkes av hva Ronny forteller:

«Jeg synes egentlig at det er litt kult at det blir litt forskjellig... Jeg synes ikke at strongman skal bli alt for standardisert... Men jeg vil heller ikke at det skal være for jalla, men det at man på en måte får litt forskjellige ting betyr at man på en måte må vise at man er sterkest ved å kunne takle forskjellige type ting som dukker opp. Sånn at en ikke blir super spesialisert på en gitt type utstyr - Ronny»

Ronny mener at variasjonen er en del av strongman og at å mestre disse ikke-standardiserte øvelsene er en del av det å spesialisere seg. Som vi tidligere har sett spesialiserer Ronny seg i stor grad innenfor de ulike øvelsene med formålet om at han ønsker å øke sin prestasjon og jakte rekorder. I sine uttalelser forteller han at han ønsker at det skal være en form for standardisering, men at det ikke nødvendigvis skal være helt likt hver gang.

«Det burde være innenfor noen rammer i hvert fall. Så om man for eksempel har en stokk så burde diameteren være fra der til der da. At man på en måte sier at det kan være 27 cm til 32 cm eller et eller annet sånt. Sånn at det liksom ikke bare blir at plutselig kommer det en jævel med 47 cm stokk. At om man klarer å vende den så er det bare å rette ut triceps. Det hadde blitt veldig teit. Da blir det på en måte en annen øvelse... det er ikke det samme type løftet som er gjort – Ronny».

Her forteller Ronny at han liker variasjonen, men antyder samtidig at øvelsene fremdeles må være spesialisert og rasjonalisert til den grad at prestasjonene kan være sammenlignbare med hverandre. Dette tolker jeg slik at øvelser og utstyr fremdeles blir standardisert til den grad at universelle rekorder kan settes, så lenge det blir ansett som den samme øvelsen (samme type løft). Denne ambivalente holdningen til likhetsprinsippet tolker jeg på denne måten: Det å sette en rekord virker relativt ikke-rasjonelt, da det er manglende standardisering samt byråkratisering for å kontrollere prestasjonene. Det vil være nærliggende å tro dette bunner i holdninger og verdier av at det å løfte mer eller tyngre har større betydning enn at vilkårene skal være eksakt de samme hver gang. Så fremt det blir ansett som den samme øvelsen, har det ikke så mye å si om en stokk eller stein er enklere å løfte enn på den foregående konkurransen, noe som viser brudd med likhetsprinsippet like konkurransevilkår, særlig med hensyn til rekordjaktdimensjonen. Fortsatt er likhetsprinsippet for like konkurransevilkår fremmet ved den gitte konkurransen en rekord eventuelt settes på, da alle løfter det samme. Alle som vil kan også delta på den gitte konkurransen, noe som betyr at likhetsprinsippet med hensyn til like muligheter også er fremmet. Så til tross for manglende rasjonalitet i form av standardisering omhandlet det å sette rekorder blir fremdeles likhetsprinsippene til dels fremmet.

Uavhengig av gleden og selve opplevelsen informantene beskriver, er det tydelig at måling (kvantifisering) av presentasjon står i sentrum. Mye bunner i det Ronny har fortalt. For toleransen er stor for hva det konkurreres med, men det er ikke like stor toleranse for hva det

konkurreres i (hvilken type øvelse/løft). Blir det for store ulikheter på konkurranseutstyr og øvelser blir ikke prestasjonene lenger sammenlignbare, og jakten på rekorder kan utebli. Fortsatt kan hva som blir ansett som for stor ulikhet være subjektivt forankret, men da ingen av informantene fremmer noe form for misnøye om hvordan dette blir praktisert er det nærliggende å tro at miljøet i sin helhet har en form for standardisering. I hvert fall i den grad at utøvere opplever en tilstedeværelse av prinsippet likhet, da likhet er en forutsetning for å kunne sette rekorder. Dette gir også mening i forhold til hvilket forhold utøvere har til uoffisielle rekorder (rekorder de tar utenfor konkurransesammenheng). Da de alle er en del av miljøet og er derav i stand til å kunne godkjenne sine egne rekorder, ut ifra sin egen individuelle forståelse. Dette viser i så fall sterke likhetstrekk med livsstilsidretten i den sammenhengen at den bærer stort preg av individualisme, til tross for at måling av prestasjon står i sentrum. De ønsker selv å ha kontroll over aktivitet og utvikling, hvorav de selv ønsker å bestemme hva en strongman-øvelse er og derav bedømme verdien av en prestasjon. I likhet med for eksempel skateboard der utøvere selv ønsker å bestemme hvilke triks de skal utføre og hvor bra et triks er (Beal, 1995). Det kan tyde på at strongman i likhet med for eksempel snowboard, som ifølge Coates et al. (2010) bygger på, men både overholder og motstår prestasjonsidretten sine verdier. De er verken helt for eller imot.

Det forekommer også store ulikheter i rammebetingelse i den mer organiserte idretten. For eksempel i maratonløp så er selve distansen alltid den samme, men løypene og vær/vindforhold varierer fra sted til sted. Prestasjonene blir allikevel rasjonalisert av byråkratiske organisasjoner. De blir målt og gitt en verdi (kvantifisert) i forhold til hvor lang tid utøverne bruker på å fullføre distansen, men ikke i forhold til hvor krevende løypen eller hvordan været var den dagen, noe som naturlig nok kan ha stor variasjon. For eksempel så blir Berlin Marathon ifølge Ben Carter omtalt som det ideelle løpet for å sette rekorder. Dette begrunnes blant annet med at løypen er relativt flat med få svinger og at det arrangeres på en årstid hvor temperaturen ofte er ideell med relativt lite vind (2014).

4.5 Maktstrukturer og institusjonalisering

I denne delen ser jeg på hvordan informantene opplever maktstrukturer hovedsakelig om praktiseringen av retningslinjer og regelverk for en konkurranse. Jeg ønsker å hovedsakelig legge byråkratisering og rasjonalisering (standardisering) i grunn for dette, og se på hvordan

informantene stiller seg til dette i strongman.

På samme måte som med konkurranseutstyr og øvelser har heller ikke retningslinjer og regelverk en offisiell standardisering. Hvordan øvelser skal utføres, hva som kan tillates og ikke tillates er noe varierende og uklart. Rikard forteller at alt dette i stor grad blir regulert av trenden i miljøet:

«På samme måte som at hvis den hotte musikken er techno, så er det techno som blir spilt på bygdefest også – Rikard».

Han legger også til at enkelte arrangører har sitt faste regelverk, men at de fleste også da er godt kjent med hvem disse arrangørene er og hva deres regelverket går ut på. Rikard synes det er greit at det er miljøet og utøverne selv som standardiserer strongman. Det fremlegges av Rikard som tilsier at han i utgangspunktet ikke ser på dette som et problem og at det er en underforstått enighet om både retningslinjer og regler for en konkurranse, men at det forekommer tilfeller hvor enkelte dommere kan vri på reglene:

«De menneskene er de som saboterer sporten – Rikard».

Selv om at han i førsterekke ikke ser på denne praksisen som et problem, til og med ikke i tilfeller hvor han mener enkelte arrangører helt tydelig praktiserer litt ulike regelverk, opplever han samtidig at enkelte subkulturelle meninger kan være ødeleggende. Når det er sagt legger han til at alle blir informert om gjeldene regelverk før en konkurranse, noe som jeg tolker slik at han mener prinsippet om like konkurransevilkår er tydelig.

«Det er du nødt til å følge med på utøvermøtet og finne ut, hva mener den dommeren her. Om dommeren sier at beltevending er greit er du jo en idiot som utøver om du ikke gjør det, eller du er sterk nok til å vende likevel, om du ikke trenger – Rikard»

Ronny deler synspunktet til Rikard om at enkelte dommere kan tolke regelverket feil, men der Rikard ikke ser behov for en ytterligere standardisering, har Ronny en litt annen holdning:

«Det som er litt dumt med strongman er at sånn som i alle andre idretter har du på en måte dommerkurs... Men i strongman har du på en måte en gjeng med folk som kan alle reglene

men de dømmer på sin måte... – Ronny»

Jeg tolker dette slik at Ronny etterlyser en byråkratisering som kan rasjonalisere strongman. Han forteller at det kan være fordelaktig å få en dommer, kontra en annen, da en dommer kan være strengere på, eksempelvis, ulovlig bruk av teknikk som fører til at det blir urettferdig.

I neste uttalelse refererer Ronny til en øvelse som kalles for «vikingpress», som er et løft over hodet. Løftet skal fullføres med strake armer, og beina må strekkes ut før armene. Dette er noe han mener enkelte dommere praktiserer forskjellig. Hvor en dommer kan godkjenne et løft til tross for at beina ikke er helt utstrakt før armene, men at en annen dommer ikke gjør det. Dette mener han skyldes dommernes orientering på regelverket.

«Den ene dommeren er kjempe streng, at en liten antydning til dobbeldipp blir ikke godkjent, men den andre dommeren godtar en liten dobbeldipp, og da er det plutselig en sånn ekstrem fordel å få en dommer kontra en annen – Ronny»

Dette viser tydelig at Ronny mener den nåværende praktiseringen av regelverket ikke fremmer prinsippet om likhet, noe som blir urettferdig. Dette skyldes igjen en mangel på institusjonalisering. Siden ulike dommere og arrangører praktiserer noe forskjellig regelverk åpner dette opp for at de kan forandres både rett før og under konkurranser. Dette ser Ronny på som svært negativt da dette kan føre til at enkelte utøvere kan ha større innflytelse på topparrangørene (de som regelmessig arrangerer de største konkurransene), og med det få forandret på reglene til sin fordel:

«Og det er litt av problemet da, at det er jo veldig sånn kompisstyrt hele veien... Jeg tror ikke at de bevisst går sammen for å ødelegge for andre eller noe, men de tenker jo bare på sitt eget beste sånn kort sett da... På en måte i alle andre idretter om du slenger inn en kommentar i siste liten for å få forandret en regel så vil jo det aldri gå uansett hvem du kjenner, men i strongman så kan de liksom skifte ting litt i siste liten... Og det synes jeg bare er idiotisk – Ronny»

Det Ronny forteller viser blant annet hvordan mangelen på overordnet regulering fører til manglende spesialisering i forhold til spesielle roller, hvor skillet mellom dommer, arrangør og utøver muligens kan være lite definert. Fortsatt deler ikke alle informantene Ronny sine

holdninger til dette.

«Hvis det er noe man har lyst til å få frem eller forandre på så føler jeg i hvert fall at man blir hørt... Hvis man skal være med i en konkurranse og det er noe man synes de kunne endret på så forteller du de det... Jeg føler ikke at de bare legger det dødt. Det kan jo være de tar det opp også blir det faktisk en forandring, fordi de tenker for seg selv at ja det var kanskje litt lurt å gjøre – Rakel»

I motsetning til Ronny er Rakel positiv til at ting kan forandres på kort varsel. Hun mener at det arrangørene i utgangspunktet bestemmer ikke alltid er det beste, og derfor kan disse forandringene være lurt. Det Rakel forteller bekrefter hvordan mangelen av en byråkratisk organisasjon er et problem i forhold til hvordan strongman blir standardisert ut ifra individualistiske perspektiver. Til tross for at hverken Rikard eller Rakel ønsker å direkte påstå at mangelen på tydeligere regler er et problem, ser de også at det forekommer tilfeller hvor ting ikke blir praktisert helt etter hva de anser som rasjonelt (logisk i forhold til å oppnå målet/kåre den sterkeste).

Rikard har dette å si omhandlet institusjonalisering av strongman:

«Og om jeg hadde våknet opp i morgen og strongman hadde vært inn under NIF så hadde det vært begrensende, det hadde vært en del andre utfordringer, en del andre muligheter. Penger, tilgang på utstyr, tilgang på mer profilering, bli tatt mer seriøst osv – Rikard»

Han ser absolutt fordelene ved å kunne være en organisert idrett, men at han mener strongman nødvendigvis ikke hadde vært bedre av den grunn. Noe han utdyper ytterligere:

«Det blir det samme som å sette regler for improvisasjon da. Om du skal fortelle jazzmusikere at det ikke er lov å spille tonen fiss. Om du legger begrensinger på en jazzmusiker sin improvisasjon, hvor kommer utfoldelsen da? Så om du skal begynne å standardisere og regulere, altså en skog den er sånn som den er fordi den er naturlig, den er organisk, den har vokst der den kan vokse og den utvikler seg sånn som den kan utvikle seg, også kommer det en skogbrann, da brenner det seg ned også bygger det seg opp igjen. Det er ganske sånn, det er organisk, dynamisk. Om du skal begynne å plante alle trærne på rekke og rad, putte skogen i firkanter og sånt så blir det fryktelig kjedelig og det får ikke utviklet seg sånn som det kan

utvikle seg. Så det er både til hinder for evolusjon og utvikling og det ser ikke like fint ut og det er ikke like gøy... Du kan ikke standardisere alt. Du kan ikke standardisere skogen eller trend. På samme måte som at om man begynner å legge begrensinger. Fordi strongman krysser over fra direkte målbart og strukturert og litt over i show og tegneseriegalskap... Det er veldig mange ting i livet som er bra at er standardisert, sånn som mål og vekt og sånt. Det er veldig greit at vi har felles tidsangivelse i verden og, og meter og centimeter og kilometer og sånt er standardisert. Det er veldig greit, veldig praktisk, når du skal bygge ting. Men så er det andre ting i livet som ikke trenger å være standardisert. Hvor mye skal en fisk veie, hvilken farge skal det være på et fly, altså det er ikke alle ting som blir bedre av at du standardiserer det og strongman tror jeg ikke blir bedre av å sette de alt for faste rammene. Så må man ha noen kvalitetskrav og en må tørre å utforske og snu igjen. Sånn som drakt i markløft for eksempel. Vi skal tørre å prøve drakt i markløft også skal vi tørre å si nei, det var ikke noe gøy – Rikard»

Rikards synspunkter utgjør trolig mye av kjernen i hvorfor strongman ikke er en del av den organiserte idretten. Han mener at rom for improvisasjon, det å kunne prøve nye ting, stadig teste ut og finne nye måter å måle styrke på er en stor og viktig del ved strongman. Samtidig påpeker han at det må være noen kvalitetskrav, noe jeg tolker dit hen at kvalitetskrav i denne sammenhengen kan ses på som en form for standardisering, og det er nok mangelen på slike kvalitetskrav som eksempelvis Ronny etterlyser. Det er standardisering som trolig er noe av det som lider mest under en ikke-institusjonalisert praktisering av retningslinjer og regelverk. Som denne delen viser antydninger til fremmes det sterk misnøye når et individuelt perspektiv ikke samsvarer med et annet, i forhold til hvordan strongman skal standardiseres. Rikard forteller også at han ser på strongman som målbart og strukturert, men samtidig ser han på det som noe han kaller for: «*tegnseriegalskap*». Dette tolker jeg slik at han ser på strongman som både noe som er rasjonelt standardisert og regulert, men også noe ikke-rasjonelt og ekstremt. Noe som kan bekreftes av et syn Monika tidligere ga uttrykk for, hvor hun beskrev strongman som en idrett kontra underholdning og show. Hun la vekt på verdien det underholdene og ekstreme ved styrkeaspektet har utover et konkurranseelement.

4.6 Vektklasser

Strongman blir som nevnt klassesdelt ved kroppsvekt og kjønn. Denne klasseinndelingen fremmer tydelig dimensjonen likhet, på lik linje som i den organiserte idretten. Hvordan

informantene opplever denne inndelingen, da i hovedsak vektklassene, og hvilken betydning prinsippet likhet har i denne sammenhengen er det jeg skal se på i den kommende delen. Da likhetsbegrepet til Guttmann (1978/2004) referer til to hovedprinsipper: (1) Alle skal teoretisk sett ha en mulighet for å delta. (2) Konkurransvilkårene skal være de samme for alle deltagerne.

Rikard forteller om sine holdninger til de ulike vektklassene i strongman, hvor han ser på vektklasser som ikke ordentlig strongman:

«I strongman har det alltid vært snakk om absolutt styrke – Rikard».

Fordi han mener strongman i utgangspunktet skal handle om hvem som er sterkest, uavhengig av andre faktorer, som kroppsvekt.

«Strongman er det mer om det å ha det gøy og kult og se hvem som i helvete kan greie det – Rikard».

Han er på ingen måte imot at det skal være vektklasser i strongman og han anerkjenner i stor grad prestasjonene som blir gjort.

«Altså strongman er veldig lite imot noen ting... Vi er heller mindre for, enn vi er imot. Jeg har aldri hørt noen være imot vektklasser i strongman, men det er heller ikke veldig mange som fokuserer på det... – Rikard»

Han mener med dette at strongman virkelig handler om den åpne vektklassen, og det at vektklasser skaper mer rettferdighet har liten betydning da dette ikke blir ansett som ekte strongman.

Dette er et syn som de andre informantene til noe enig i, selv om de er ikke er like direkte i sine uttalelser. Monika mener man uansett konkurrerer på lik linje men at enkelte konkurranser velger å dele inn utøvere på grunnlag av kroppsvekt. Hun forteller videre at det kan være en fordel å være høy, og at størrelsen kan være fordelaktig. Til tross for dette fremmer hun ikke noe ønske om å skulle dele opp strongman-utøverne ytterligere i klasser.

«Jeg prøver å liksom fronte den at du kan være sterk selv om du er liten... Jeg vil gjerne heller

trosse de grensene jeg har, og prøve å hevde meg på tross av at jeg er liten... Være like sterk – Monika».

Hun fokuserer på at det handler om å være sterkest (eller like sterk, som hun ordlegger det) uavhengig av forutsetninger som kroppsvekt. Dette er interessant da i denne sammenhengen virker ikke prinsippet om likhet i like konkurransevilkår til å ha en betydning for informantene. Litt på samme måte som Rikard påpekte blir dette med kroppsvekt nesten sett på mer som en del av en rasjonell spesialisering, som et slags skille på profesjonell og amatør.

En gjennomsnittlig person veier sjeldent over 105 kg og løfter flere hundre kilo i vekter. Ronny mener vektklassene er en fin og viktig inngang til strongman, et sted nybegynnere kan konkurrere med sjanse til å prestere og hevde seg. Spesielt da nivået i den åpne vektklassen er ekstremt høyt.

«Jeg synes egentlig det er veldig greit at man på en måte kan få litt større spekter på sporten, at man ikke på en måte må være 120+ beist for å drive med... Så jeg synes det er på en måte kult og det gir på en måte muligheten for at flere skal på en måte bli god i det da, få mestringsfølelse og bli god i det de driver med – Ronny».

Han forteller at han selv brukte vektklassene som en inngangsarena hvor han gradvis kunne jobbe seg mot den tyngste vektklassen. Han legger også til at han tror de forskjellige vektklassene kommer til å vokse og utvikle seg til å bli større konkurranser på egenhånd. Ronny ser derfor først og fremst på vektklassene som et sted hvor man kan konkurrere mer rettferdig på et lavere nivå, men at den tyngste klassen er det som gjelder. Ronny ser med dette hvordan prinsippet om likhet blir fremmet ved hjelp av vektklassene, selv om han også ser på det som et lavere nivå.

Dette er et syn som forsterkes av Josef sine uttalelser, ved at han refererer til den åpne klassen som «å konkurrere i toppen»:

«... Det er veldig greit fordi det er jo ikke alle som kan konkurrere i toppen i den åpne klassen... En i 105 hadde jo knust en -80 utøver i det fleste øvelser om det hadde vært større vekter... – Josef»

Rakel sin beskrivelse av sine egne erfaringer på dette temaet er mer direkte:

«Jeg var med i en konkurranse der det bare var en dameklasse, og liksom noen av damene veide dobbelt så mye som meg og da er det jo litt kjedelig for da vet jeg jo at jeg ikke har sjans på en måte. Så jeg synes det er veldig rettferdig at det er vektklasser, da stiller en liksom likt – Rakel»

Det Rakel forteller bekrefter mye av det Ronny beskriver. Hun forteller ikke ytterligere om hennes syn på hvilken betydning vektklasser har kontra den åpne klassen, annet enn at hun mener det er mer rettferdig. Hun mener at vektklassene fremmer prinsippet om likhet, ved at konkurransevilkår skal være de samme for alle deltagere (Guttman, 1978/2004). Noe som virker å ha stor betydning for henne i denne sammenhengen.

Det ser ut til å være en enighet i hva Rikard innledningsvis poengterte. Det er den tyngste klassen som har størst betydning. Jeg tolker dette slik at informantene ser på vektklasser hovedsakelig som en mulighet for alle å delta, ikke nødvendigvis for å skape like forutsetninger for å konkurrere, selv om vektklassene i praksis naturlig nok fremmer prinsippet om likhet i forhold til like konkurransevilkår. Dette betyr fremdeles ikke at informantene mener at strongman ikke skal være rettferdig, men at rettferdighet i denne sammenhengen kan ses i ulike perspektiver. Jeg tolker med dette at vektklasser i strongman blir ansett noenlunde på samme måte som aldersbestemte klasser blir i den organiserte idretten.

Med hensyn til hva analysen har vist til nå finner jeg det nærliggende å tenke at denne ubetydeliggjøringen av vektklasser henger sammen med betydningen av det å bli identifisert som sterk og som en «strongman», siden det er logisk å tenke at en med høy kroppsvekt er sterkere enn en med mindre kroppsvekt. Vektklasser i strongman har med det også en ambivalent betydning med hensyn til likhetsbegrepet til Guttman (1978/2004). Hvor det på den ene siden fremmer like konkurransevilkår ved at det gir mulighet for utøvere å konkurrere mot andre med samme kroppsvekt. På den andre siden bryter strongman delvis med prinsippet i denne sammenhengen ved at kroppsvekt ikke har betydning i forhold til det mer abstrakte målet om å kåre den sterkeste, siden den som løfter mest er sterkest, uavhengig av kroppsvekt. Som derav viser holdninger og verdier som ikke står helt i tråd med den moderne idretten, men som samsvarer bedre med livsstilsidrettene.

4.7 Holdninger til doping

Siden strongman står utenfor noen form for institusjonalisering blir det nærliggende å tenke seg at prestasjonsfremkallendemidler (doping) er et problem. Da dette ikke testes på samme måte som i den organiserte idretten. Jeg vil i denne delen igjen legge vekt på likhetsprinsippet for å se på hvilke holdninger informantene har til bruk av dopingmidler i strongman.

Etter at dopingbruk ble kriminalisert har det vært enkelte tilfeller hvor politiet har vært tilstede på konkurranser for å utføre dopingtester av utøverne, selv om strongman ikke er underlagt Norges idrettsforbund eller organisasjoner som Antidoping Norge. Monika forteller at hun selv er dopingfri og at hun derfor er veldig positiv til å innføre dopingtester i strongman:

«Jeg synes at det hadde vært bedre for alle om det var et rent miljø... men altså jeg dømmer ingen for hva den enkelte personen gjør - Monika».

Med dette sier hun at selv om hun er dopingfri, så holder hun ingenting imot utøvere som eventuelt doper seg. Samtidig uttrykker hun at hun ikke anser dette som juks. Siden bruk av dopingmidler ikke blir regulert av en overordnet organisasjon blir det nærliggende å tro at dopingbruk blir regulert ut ifra deltagernes egne normer om hva som tillates og ikke. Dette kan være grunnen til hvorfor Monika ikke har spesielt sterke meninger om dette, til tross for at hun selv ikke bruker noe, da det ikke direkte kan sies å være juks. Noe som nettopp Ronny beskriver:

«Nei, jeg synes egentlig det er greit opplegg sånn som det er jeg. At folk gjør som de vil da... Så lenge folk gjør som de vil og ikke bryter noen regler så er det på en måte greit, men det finnes jo strongman-konkurranser med dopingtesting... Og da synes jeg at om noen gjør det der så er det bare feil, siden da er det juks. Om det på en måte er en regel om at det ikke er lov så er det jo juks - Ronny»

Det Ronny forteller er at han ikke ser på bruk av doping som juks i strongman, siden det ikke er en overordnet regel om det. I motsetning til Monika har han ingen ønsker om at det skal bli innført dopingtester, men synes det er greit som det er uten testing. Ronny er derfor fornøyd med hvordan strongman ikke regulerer bruk av doping, men legger til at det eksisterer strongman-konkurranser hvor bruk av doping blir regulert, og han er da imot om utøvere

skulle dope seg. Ronny føler derfor at doping i strongman ikke skaper ulikheter når det ikke reguleres. Med det står alle utøvere fritt til å gjøre som de selv ønsker. Ronny forteller videre om strongman-konkurransene som regulerer bruk av doping, noe som gir et mulig svar på hvorfor han synes det er greit at doping ikke reguleres i strongman.

«Det er jo strongman, men nivået er jo som regel liksom ikke så veldig høyt der da... Det er mye kulere å se på verdens sterkeste mann... Da er det litt mer show da og litt mer ekstremt... Da har man liksom de beste i verden. Om det ikke er testing eller noe sier det på en måte seg selv hva som skjer da, når det allerede er så mye doping i testet idrett for å si det sånn da. Men om man på en måte hadde fått innført det skikkelig. På en måte testing og alle hadde vært med på det... i hele verden. Så tror jeg på en måte det kunne vært greit, men jeg tror ikke det hadde vært like kult å se på verdens sterkeste mann etterpå... Men så er det på en måte litt teit sånn om man for eksempel skulle hatt verdens sterkeste mann da, også siden strongman ikke er innenfor noen idrett på en måte det er jo bare et show eller konkurranse. Da er det på en måte litt teit om en skulle vunnet og fått tittelen verdens sterkeste mann, så satt plutselig, la oss si Brian Shaw (4xverdens sterkeste mann) i publikum. Han kunne ikke være med siden han er dopa på en måte -Ronny»

Det Ronny forteller her er at da det ikke blir utført dopingtester ser han på det som uunngåelig at utøvere doper seg, samtidig som dette gjør strongman mer ekstremt og underholdende å se på. Om doping hadde blitt regulert i strongman hadde han heller ikke hatt noe imot det, annet enn at det hadde opplevd unaturlig at vedkommende som er sterkeste hadde blitt nektet deltagelse på grunn av doping. Spesielt da det ikke er en idrett. Dette er svært interessant fordi det Ronny forteller kan knyttes dimensjonen likhet (like muligheter). Det å vinne eller slå en rekord blir ikke det samme om den antatt beste blir nektet deltagelse (Guttman, 1978/2004).

Det synet Ronny har på doping i strongman forsterkes av Josef sitt syn som forteller at han nesten føler seg litt hyklersk når det kommer til doping i strongman. Han bruker det ikke selv, og ønsker ikke at hans venner skal bruke det på grunn av de helseskadelige effektene. Fortsatt syns han at det er helt greit at de beste utøverne bruker det:

«Når jeg ser på strongman så vil jeg jo at de skal løfte nye verdens rekorder, alt skal være helt sykt, det skal være brutalt. Så jeg synes jo det bare er flott at Eddie Hall (Verdens sterkeste mann 2017) og den gjengen der kan bruke akkurat som de vil... Jeg føler ikke at det blir noe

juks når de doper seg. Fordi hele gjengen gjør det i toppen av verden da. Jeg synes at hvis de vil gjøre det så helt greit, la dem. Det er opp til dem hva de vil gjøre med kroppen sin på en måte – Josef»

Videre legger han til at han ikke føler det blir juks om andre doper seg, og at han mener det er opp til hver enkelt utøver hva de gjør med sin egen kropp. Han påpeker også at det går an å gjøre det bra i strongman uten doping, noe som er hans mål. Som tidligere nevnt har heller ikke doping i idrett alltid blitt sett på som umoralsk eller juks, men en forutsetning for å kunne hevde seg på lik linje med andre (Lesjø, 2008, s. 185).

Rakel forteller også at man kan gjøre det bra i strongman uten doping:

«Nei det er ikke noe jeg ville brukt selv, men jeg har skjont at om du skal bli best i verden så må man nesten... Hvis strongman betyr veldig mye for noen så skjønner jeg at de bruker det for å komme opp i nivå med de andre som da sikkert også bruker det... Jeg tenker at sånn som jeg har forstått det så er det ganske mange som holder på med det uten å doper seg også, som vil bli flinkest mulig uten å bruke ekstra ting og jeg føler absolutt ikke at det er liksom et «must» for de som holder på med det eller noe sånt. Det kan jo være at det ikke blir like gøy å se på om de blir svakere og nivået ikke er så høyt lengre, men selv om de bruker det så er det jo imponerende liksom at de har klart å bli så sterke. Det kan jo ikke bare være dop. De må jo ha trent noe selv liksom. Jeg føler ikke at fordi om de største bruker det så føler jeg at jeg må bruke det, det gjør jeg ikke. Jeg føler ikke noe press – Rakel»

I likhet med de andre informantene har heller ikke Rakel noen sterke meninger mot regulering av bruk av dopingmidler innad i strongman. Hun velger heller å fokusere på at det er fullt mulig å drive med strongman som dopingfri. Videre nevner hun ingenting om at doping er juks, urettferdig eller skaper ulikhet, men mener at hvis strongman betyr svært mye for en person er det vedkommende sitt valg om de ønsker å bruke doping for å komme opp på et høyere nivå.

De andre informantene sine syn og holdningen til doping i strongman går i tråd med oppfatningen Rikard har, som beskriver det på denne måten:

«De som bryr seg mest om dopingtesting i strongman er de som ikke konkurrerer, uansett om

du er ren eller dopa, og de som står helt utenfor og ser inn på sporten... Fokuset blant utøverne er veldig lite. – Rikard»

Det han forteller får vi en bekreftelse fra uttalelsene til de andre informantene. Videre forteller han litt om sine opplevelser og sitt syn:

«Jeg har vært den eneste rene i en konkurranse... og slått utøvere som var dopa... Og jeg har vært dopa strongman-utøver i en konkurranse, og slått folk som har vært dopa og sannsynligvis blitt slått av folk som var rene, og følelsen er helt lik som utøver. Jeg har null problemer med det. Jeg har nå på grunn av personlige valg... Altså for meg så gjør det en forskjell at det har blitt kriminalisert... Jeg kan veldig gjerne trøste meg med at hadde ikke han vært dopa så hadde jeg tatt han, og den følelsen er nok. Fordi at jeg vet at de andre strongman-utøverne som så på konkurransen eller var med i konkurransen vet akkurat det samme som meg... Eneste problemet med doping i strongman er at folk bryr seg... Jeg bryr meg ikke om jeg kommer på 3. eller 5.plass. Jeg synes at det er kult å se han dra den marken på 350 allikevel jeg. Så for meg så er det helt greit at det er som det er – Rikard»

Det Rikard forteller er en opplevelse av at utøvere som stiller til konkurranser vet hvem som bruker og ikke bruker dopingmidler. Samtidig vil de som har valgt å ikke bruke dop få anerkjennelse til tross for å ha blitt slått av utøvere som er dopet. Dette viser også mangel av spesialisering i forhold til spesielle roller, da opplevelsen av skillet mellom utøvere og publikum virker noe utydelig. Rikard legger også til at han ikke bryr seg om å bli slått av utøvere som doper seg, til tross for at han selv ikke gjør det. Dette begrunner han for at utøveren som slo han presterte bedre, han løftet mer. Måten han fremlegger dette på ser jeg igjen på slik at han finner mye underholdning og glede i å se at andre utfører ekstreme løft. Det viser likhetstrekk med livsstilsidretter som skateboard, hvor deltagere ifølge Beal ikke har den samme seiersmentaliteten (1995, s. 260).

Mangelen på spesialisering med hensyn til spesielle roller, i tillegg til denne noe avslappende holdningen til konkurranseelementet tydeliggjøres av Rakel:

«Selv om det er en individuell idrett så heier de på hverandre. Sånn at jeg står å heier på de andre jentene og de står og heier på meg. Selv om vi er konkurrenter, og det synes jeg også er veldig fint... Jeg har veldig konkurranseinstinkt, så jeg hadde ikke trodd det da jeg begynte -

Rakel»

Det Rakel forteller viser sterke likhetstrekk med heie-kulturen som finnes i både snowboard (Coates et al., 2010, s. 1086) og skateboard (Beal, 1995, s. 260). Hvor det å ha det gøy veier mer enn det å vinne. Noe vi også så antydninger til i Rikards forrige uttalelse.

Det virker som at informantene deler enkelte verdier og holdninger som ikke kan sies å være rasjonelle i forhold til det å oppnå suksess, men hvor gleden av det ekstreme og styrke er noe som fascinerer.

Selv om bruk av ulike prestasjonsfremkallende midler er ulovlig i den organiserte idretten er det ikke nødvendigvis slik at utøvere i strongman ser på det som ulovlig eller juks. Til tross for at flesteparten av informantene hevder de er dopingfrie, fremmer de likevel ikke noe avsky fra doping i strongman. Med hensyn til informantene sine uttalelser er det nærliggende å tro at dette har rot i sterke verdier og holdninger til ekstrem og umenneskelig styrke. Det faktum at doping helt tydelig skaper store ulikheter i forhold til forutsetninger mellom utøvere som bruker doping og utøvere som ikke bruker doping virker å ha liten betydning, da det kan virke som at opplevelsen av ekstreme styrke prestasjoner er mye av opplevelsen, samtidig som at de føler andre vet de blir slått på grunnlag av at andre doper seg. I tillegg mener de alle som ønsker det står fritt til å velge selv, og at prinsippet om like konkurransevilkår derav til dels er fremmet. Som nevnt tidligere har heller ikke doping i idrett alltid vært koblet til noe umoralsk, men blitt ansett som en forutsetning for å hevde seg på lik linje med andre (Lesjø, 2008, s. 185). I likhet med kroppsbyggermiljøet kan det virke som doping også her kan bli en følgesvenn i jakten på det ekstreme.

5.0 Drøfting og konklusjon

5.1 Introduksjon

I dette avsluttende kapitlet presenterer jeg oppgavens hovedfunn. Jeg gjør en sammenfattende og oppsummerende drøfting av de mest sentrale elementene i analysen, før jeg presenterer min konklusjon. Avslutningsvis gjør jeg noen refleksjoner over hvordan denne undersøkelsen kan være utgangspunkt for videre forskning på strongman.

5.2 Sammenfattet oppsummerende drøfting av hovedfunn

Informantene artikulere til tider svært tvetydige holdninger. På den ene siden er de konkurranseorienterte og orientert mot den moderne idretten i handling, syn og forståelse. På den andre siden bryter verdiene i større eller mindre grad med de institusjonaliserte og rasjonaliserte systemene som gir grunnlag for måling av prestasjoner og konkurranse i den moderne idretten. Dette kommer frem blant annet i tilnærmingen til trening. Det å stadig forbedre seg er på den ene siden rasjonelt begrunnet, det øker prestasjonsevnen i konkurransesammenheng. Dette vises i forhold til hvordan de forbereder seg til konkurranser, da de spesialisere seg innenfor gitte øvelser og stadig ønsker å forbedre seg i disse. På den andre siden er det å forbedre seg i øvelsene rettet mot en individuell verdi av det å måle progresjon i egen styrke. Det å bli sterkere har en ambivalent betydning. På den ene siden er det å bli sterkere målrettet (rasjonelt) i forhold til konkurranser og prestasjon. På den andre siden er det å bli sterkere rettet mot en individuell verdi av det å være sterk, like mye som i konkurranse med andre, noe som bygger deres identitet som «strongman». Dette tyder på at informantene finner en glede i aktiviteten i seg selv, noe som karakteriseres mer med livsstilsidretten, da det knyttes til det å ha det gøy, hedonisme og selvrealisering.

Samtidig så legges det stor vekt på å sette rekorder, både i og utenfor konkurransesammenheng. Det å sette rekorder (rekordjakt) i strongman bryter uansett med byråkratiseringsdimensjonen og viser sterke preg av individualisme. På den ene siden er det ingen rasjonell (standardisert og lik) måte å sette rekorder på i strongman, grunnet mangelen på overordnet organisasjon (byråkratisering) som kontrollerer måling av prestasjoner (kvantifisering) gjennom et institusjonalisert system for å sikre likhet. På den andre siden liker

informantene denne individualistiske praksisen, og at prinsippet om like vilkår ivaretas gjennom prinsippet om like muligheter. Dette gjelder i og med at alle som ønsker det kan slå rekorder når de vil og med hva de vil, så lenge miljøet anser det som den samme øvelsen. Til tross for at rekordjakt dimensjonen ikke ser ut til å lide under mangelen på institusjonalisering gjelder ikke det samme for likhets- og rasjonaliseringsdimensjonen. For selv om det på den ene siden er stor toleranse for hvordan andre individuelt sett standardiserer sine egne prestasjoner, kan det på den andre siden skape problemer når de skal standardisere andres prestasjoner ut ifra de samme retningslinjene. Individuelle perspektiver kan jo være ulike. Fraværet av byråkratiseringsdimensjonen fører dermed til fravær av like vilkår. For det første skaper dette ulikhet i bedømmingen mellom utøvere som konkurrerer mot hverandre i samme konkurranse. For det andre skaper det ulikhet på den måten at enkelte utøvere får oppfylt sitt individuelle perspektiv på konkurransevilkårene, mens andre må tilpasse seg. Dette blir oppfattet som urettferdig. På den andre siden oppleves dette fraværet av institusjonalisert regulering (byråkratisering) og standardisering (rasjonalisering) som noe positivt, som noe som gir mening i seg selv. Det gir mulighet til å stadig teste ut nye måter å måle styrke på. Her ser vi likhetstrekk med livsstilsidrettene, både i henholdt til individualisme, ideologisering av det som er gøy og involvering. Også strongman utvikles nedenfra og opp, hvorav de ønsker kontroll over egen aktivitet og utvikling.

Strongman inneholder også antydninger til show og sirkuselementer. Med hensyn til analysen er det likevel mest nærliggende å konkludere med at konkurranseaspektet er mer fremtredende enn oppvisningsdelen i strongman. På den ene siden blir strongman ansett som en konkurranse, hvor formålet er å kåre den sterkeste. Flesteparten av informantene er også enige om at strongman ikke bare handler om styrke, men også om både tekniske og taktiske ferdigheter, selv om de antyder at den som faktisk er sterkest vil ha størst mulighet for seier, forutsatt at vedkommende også mestrer de tekniske og taktiske elementene. Med hensyn til dimensjonene spesialisering, rasjonalisering og likhet ser vi her klare likhetstrekk med moderne idrettskonkurranser. På den andre siden kan strongman-konkurransene også oppleves som et show, til tross for at det er en konkurranse. Dette noe ikke-rasjonelle (ikke konkurransepregede) elementet ved strongman har en sentral verdi for informantene. Styrke er noe som fascinerer og har en verdi, utover at det skal være rasjonelt. Denne verdien av styrke viser seg også delvis mer betydningsfull enn likhetsprinsippet, som vi så da det gjaldt betydningen av vektclasser. Det betyr ikke at vektclassene ikke fremmer like konkurransevilkår, men snarere at de har relativt liten betydning. Siden det å være stor (høy

kroppsvekt) kontra det å være liten (lav kroppsvekt) blir mer anerkjent og samsvarer bedre med formålet med strongman, det å være sterkest. Med hensyn til analysen blir det nærliggende å konkludere med at opplevelsen og gleden ved styrkeaspektet i denne sammenhengen har større betydning enn like konkurransevilkår. Det er en logisk sammenheng mellom styrke og størrelse/vekt, og dette kan anses som en form for identitetsmarkør for utøvere. I jakten på denne styrken og konstruksjonen av en identitet som «strongman», blir det ut ifra informantenes perspektiv nærliggende å tro at dopingmidler blir en naturlig følgesvenn, i likhet med kroppsbyggermiljøets jakt etter ekstreme kropper.

5.3 Konklusjon

Slik jeg tolker informantenes motiver og verdier, blir det nærliggende å kunne konkludere med at strongman ikke er en del av den organiserte idretten. Strongman kan ikke forstås på samme måte som den institusjonaliserte og rasjonaliserte moderne idretten. Strongman bygger på individualistiske verdier og holdninger som likner mer på livsstilsidrettens ideologisering av det å ha det gøy, og på hedonisme og selvrealisering. Aktørene har en ambivalent holdning til forholdet mellom strongman og den organiserte idretten. De ønsker kontroll over aktiviteten og dens utvikling. De bygger på, men både overskrider og motsier, prestasjonsidrettens verdier. For til tross for at strongman på mange områder fremstår som rasjonaliserte konkurranser, hvor utøvere måler prestasjoner i spesialiserte øvelser og jakter rekorder med like muligheter og konkurransevilkår, står verdier og holdninger til noe mer ikke-rasjonelle måter å måle styrke på også sentralt. Det ekstreme og ikke-rasjonelle kan til tider trumfe de mer rasjonelle og enstydige måtene å måle styrke på. I strongman skal det for eksempel være mulig å måle styrke ved å løfte en stein som ingen har løftet før, helt nøyaktig hvor tung steinen er eller hvor krevende den er å løfte sammenlignet andre steiner har ikke så mye å si, ettersom alle som vil har muligheten til å løfte den. I tillegg til at det er en konkurranse finner utøvere fremdeles mye glede i å bare mestre det å løfte steinen, uavhengig om det betyr seier eller tap. Det gir dem en opplevelse av å være sterk, som bygger på deres identitet som en sterk person og som en strongman. Disse tidvis ekstreme prestasjonene er det strongman delvis handler om, ikke nødvendigvis standardiserte og kvantifiserbare prestasjoner. Bruk av prestasjonsfremkallende midler (doping) blir derfor heller ikke ansett som juks, siden bruk av doping er med på å fremme både opplevelsen av det ekstreme, og oppbyggingen av ens egen identitet.

5.4 Videre forskning

Strongman er fremdeles et felt det er veldig lite forsket på i et idrettssosiologiskperspektiv. Denne studien har gitt innsikt i hvordan norske strongman-utøvere opplever strongman. Hvilke verdier og holdninger strongman-deltagere innehar i forhold til ulike elementer ved strongman og strongman-konkurransene.

Videre kunne det vært interessant å gjøre et nærmere studie av organisering av strongman-konkurranser, for å studere nærmere hvordan arrangører forholder seg til rasjonalisering (standardisering) av konkurransene, med hensyn til for eksempel øvelser og regelverk.

Det kunne også vært interessant å gjøre en observasjonsundersøkelse innad i ett av strongman-miljøene. For nærmere studere deres verdier og holdninger, og hvordan og hva de legger i byggingen av sin identitet.

Disse studiene kunne vært med på å øke forståelsen av hva strongman er, siden denne studien i hovedsak indikerer veldig ambivalente holdninger til både trening og konkurranse.

6.0 Referanseliste

- Antidoping Norge. (u.å.). Om oss. Hentet fra <https://www.antidoping.no/om-adno>
- Arsenault, L. (2018). What is strongman?. Hentet fra <https://www.eastavebarbell.com/new-blog/2018/8/20/what-is-strongman>
- Beal, B. (1995). Disqualifying the official: an exploration of social resistance through the subculture of skateboarding. *sociology of sport journal*, 12(3), 252–267.
doi:10.1123/ssj.12.3.252
- Blakemore, E. (2019). Strongest Men in History Hoisted Cattle and Crushed Stones to Show Their Might. Hentet fra <https://www.history.com/news/worlds-strongest-men-ancient-greece-rome>
- Carter, B. (2014, 4. Oktober). Why so many marathon records are broken in Berlin. *Bbc*.
Hentet fra <https://www.bbc.com/news/magazine-29480460>
- Coates, E., Clayton, B., & Humberstone, B. (2010). A battle for control: exchanges of power in the subculture of snowboarding. *Sport in Society*, 13(7-8), 1082–1101.
doi:10.1080/17430431003779999
- Coffey, A. & Atkinson, P. (1996). *Making sense of qualitative data: complementary research strategies*. California: Sage publications.
- Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora. (2016).
Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi (ISBN: 978-82-7682-071-3). Hentet fra https://www.etikkom.no/globalassets/documents/publikasjoner-som-pdf/60125_fek_retningslinjer_nesh_digital.pdf
- Dyregrov, S. (2015, 8. Desember). Tidligere utøver: - Miljøet er gjennomsyret av doping. *Aftenposten*. Hentet fra <https://www.aftenposten.no/sport/sprek/i/0n3EkJ/tidligere-utoever-miljoeet-er-gjennomsyret-av-doping?>
- Giants live. (u.å.). Log press. Hentet fra <https://www.giants-live.com/events/log-press>
- Gilchrist, P., & Wheaton, B. (2011). Lifestyle sport, public policy and youth engagement: examining the emergence of parkour. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 3(1), 109–131. doi:10.1080/19406940.2010.547866
- Goksøyr, M. (2008). *Historien om norsk idrett*. Oslo: Abstrakt forlag.

- Guttman, A. (1978/2004). *From ritual to record: The nature of modern sport*. New York: Columbia univeristy press.
- Heffernan, C. (2019). The Untold Story of Louis Cyr, the Original «Strongest Man on Earth». Hentet fra <https://barbend.com/louis-cyr-history/>
- Hindle, Ben; Winwood, Paul; Lorimer, Anna., & Keogh, Justin (2018) A biomechanical comparison between strongman events and technically similar traditional weight traning exercises: A narrative review. *ISBS Proceedings Archive*: 36(1), 289-293. Hentet fra <https://commons.nmu.edu/isbs/vol36/iss1/45>
- History. (2019, 07.Juli). *The strongest man in history* [Tv-serie]. Hentet fra <https://play.history.com/shows/the-strongest-man-in-history#episodes>
- Johannessen, A., Tufte, P. A., & Christoffersen, L. (2010). *Introduksjon til: samfunnsvitenskapelig metode* (4. utg.). Oslo: Abstrakt forlag.
- Jønndal, A. Hjelseth, A. & Lenneis, V. (2019). Fra presentasjon til prestasjon? Sportifisering av skateboard i Norge. *Scandinavian sport studies forum*, 10(1), 89–116. Hentet fra https://sportstudies.org/wp-content/uploads/2019/05/089-116_vol_10_2019_tjonndaletal.pdf
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervjuet* (3. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Lesjø, H. L. (2008). *Idretts sosiologi: Sportens ekspansjon i det moderne samfunn*. Oslo: Abstrakt forlag.
- Lillesvangstu, R. F. (2019). Torkel Ravndal. Hentet fra https://snl.no/Torkel_Ravndal
- Norges idrettsforbund. (u.å.). NIFs verdier. Hentet fra <https://www.idrettsforbundet.no/tema/nifs-verdiarbeid/>
- Norges Orienteringsforbund. (u.å.). Terrengsperringer. Hentet fra <http://www.orientering.no/arrangement/nof-aktivitet/terrengsperringer/>
- Pollack, B. (2018). I'm a Professional Powerlifter. These Are My Thoughts On Strongman. Hentet fra <https://barbend.com/powerlifter-thoughts-strongman/>
- Risholm, K (2015). Hva er egentlig strongman?. Hentet fra <https://www.bedretrent.no/hva-er-egentlig-strongman/>
- Skjevestad, H. (2008, 11. September). Kritiserer TV 2 for Strong Man-show. vg. Hentet fra <https://www.vg.no/rampelys/tv/i/11GXM/kritiserer-tv-2-for-strong-man-show>
- Strongman champions league. (u.å.-a). Rules and regulations. Hentet fra <https://strongmancl.com/rules/>

- Strongman champions league. (u.å.-b). World records. Hentet fra
<https://strongmancl.com/world-records/>
- Strongman corporation. (u.å.). Rules/records. Hentet fra
https://drive.google.com/open?id=1pD9SDGA0Kj_C22SrE0_G2oC3dkDKqgn3
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitativ metode* (5. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- The world's strongest man. (u.å.). The world's strongest man history timeline. Hentet fra
<http://theworldsstrongestman.com/history/>
- Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder: i praksis* (3. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- TV 2. (2008). Sportstabloid [Tv-program].
- Wallis, D. (2019). Complete Guide To Competitive Strongman. Hentet fra
<https://www.bodybuilding.com/content/complete-guide-to-competitive-strongman.html>
- Wheaton, B. (2004). *Understanding lifestyle sports: Consumption, identity and difference*. New York: Routledge.
- Wideberg, K. (2001). *Historien om et kvalitativt forskningsprosjekt*. Oslo: Universitetsforlaget
- Winwood, P. W., Cronin, J. B., Posthumus, L. R., Finlayson, S. J., Gill, N. D., & Keogh, J. W. L. (2015). Strongman vs. traditional resistance training effects on muscular function and performance. *journal of strength and conditioning research*, 29(2), 429–439. doi:10.1519/jsc.0000000000000629
- Winwood, P. W., Dudson, M. K., Wilson, D., McLaren-Harrison, J. K. H., Redjkins, V., Pritchard, H. J., & Keogh, J. W. L. (2018). Tapering practices of strongman athletes. *journal of strength and conditioning research*, 32(5), 1181–1196. doi:10.1519/jsc.0000000000002453
- Winwood, P. W., Keogh, J. W., & Harris, N. K. (2011). The strength and conditioning practices of strongman competitors. *journal of strength and conditioning research*, 25(11), 3118–3128. doi:10.1519/jsc.0b013e318212daea
- Winwood, P. W., Keogh, J. W., & Harris, N. K. (2012). Interrelationships between strength, anthropometrics, and strongman performance in novice strongman athletes. *journal of strength and conditioning research*, 26(2), 513–522. doi:10.1519/jsc.0b013e318220db1a

Vedlegg 1: Forespørsel om deltagelse i forskningsprosjektet og samtykkeerklæring

Forespørsel om deltagelse i forskningsprosjektet

«Sterkest eller best»

Bakgrunn og formål

En undersøkelse i forbindelse med masteroppgave ved Institutt for sosiologi og statsvitenskap, NTNU Trondheim. Undersøkelsen skal omhandle aktiviteten «strongman» og vil bli bygget på teorier om tradisjonell og moderne idrett. I undersøkelsen er jeg ute etter hvordan utøvere og deltagere selv ser på strongman. Hva er strongman for dem? Med formål om å kunne studere på hvilken måte strongman kan sies å være idrett.

Hva innebærer deltagelse i studiet?

Som deltager i dette studiet vil du bli intervjuet. Noe av informasjonen du gir i intervjuet vil bli notert ned med penn og papir, samtidig som at hele intervjuet vil bli tatt opp med lydopptaker på en mobiltelefon. Annen informasjon i studiet vil bli hentet fra kilder som andre informanter, ulike artikler, publiserte intervjuer fra andre strongman utøvere, og eventuelle tidligere undersøkelser om strongman.

Opplysninger som vil bli innhentet fra deg er i hovedsak dine tanker og følelser rundt følgende tema:

- Forholdet mellom strongman og idrett
- Forholdet mellom strongman og organisering
- Forholdet mellom strongman og trening
- Forholdet mellom strongman og identitet
- Forholdet mellom strongman, prestasjon og selvfølelse

Hva skjer med informasjonen om deg?

Alle personopplysninger vil bli behandlet konfidensielt. Lydopptaket fra intervjuet vil kort tid etter intervjuet bli overført til en sikrere enhet enn en mobiltelefon og slettet fra mobiltelefonen. Lydopptaket vil bli brukt til å transkribere den informasjonen og de

opplysningene du har gitt i intervjuet. Den transkriberte informasjonen vil bli anonymisert slik så informasjonen og opplysningene du har gitt ikke kan spores tilbake til deg.

Lydopptaket vil også bli slettet etter transkriberingen.

Prosjektet skal etter planen avsluttes: 31.05.2017

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien, og du kan når som helst trekke ditt samtykke uten å oppgi noen grunn. Dersom du trekker deg, vil alle opplysninger om deg bli anonymisert.

Dersom du ønsker å delta eller har spørsmål til studien, kan du ta kontakt med Joakim Lee Sletten(meg) på telefon: 93432002. Eller min veileder/daglig ansvarlig Arve Hjelseth på telefon: 73591562 eller mobil: 97603162

Studien er meldt til Personvernombudet for forskning, NSD - Norsk senter for forskningsdata AS.

Samtykke til deltakelse til studien

Jeg har mottatt informasjon om studien, og er villig til å delta

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 2: Intervjuguide

Intervjuguide

Bakgrunnsspørsmål

1. Kan du fortelle litt om deg selv? (alder, yrke)
2. Hvor lenge har du drevet med strongman?
3. Hva fikk deg til å starte med strongman?
4. Hva gjorde du før du startet med strongman?
5. Er ditt mål med strongman treningen det samme som da du begynte med strongman?
7. Hvor mye tid bruker du på trening i uken, og hvor mye tid har du til trening/forberedelser til konkurranse?

Spørsmål som går på forholdet mellom Strongman og Idrett

6. Hvordan vil du beskrive den ideelle strongman utøveren? Og er beskrivelsen annerledes enn den hadde villet vært for 10 eller 20år siden?
7. Hvordan vil du beskrive den gjennomsnittlige strongman utøveren? Og er beskrivelsen annerledes enn den hadde villet vært for 10 eller 20år siden?
8. På hvilken måte føler du at strongman skiller seg ut fra andre typer idretter?
9. Har du eller vet du om andre som har f.eks. En trener, eller sponsor av noe slag? Og ev. Hvordan fungerer det forholdet?
10. Kan du fortelle litt om de ulike konkurransene? (vektklasser? damerklasse, herre klasse? aldersklasse? Høydeklasser?)
11. Har ulike konkurranser bestemte øvelser, eller varierer øvelsene hele tiden? Og er det ev. da sånn at noen trener bare et visst antall bestemte øvelser for så å stille bare i noen konkurranser?
12. kan du beskrive litt om hvordan ulike konkurranser fungerer? (regler? bedømming?)
13. Hvem kan delta på konkurransene? For barn også? (Alder, kjønn, etnisitet, rase)

14. Kan du fortelle litt om rammene til konkurransene? (innendørs, utendørs, andre faktorer?)
15. Er det forskjell på å være profesjonell og amatør strongman, og utdyp på hvilken måte?
16. Er det eventuelt ulike konkurranser for de som er profesjonelle og de som er amatør?
17. Vil du si strongman også kan være en taktisk konkurranse? Og på hvilken måte?
18. Hvor viktig er publikum for deg, når du konkurrerer?

Spørsmål som går på forholdet mellom strongman og organisering

19. Kan du fortelle litt om opphavet til strongman?
20. Kan du fortelle litt om hvordan ulike konkurranser blir organisert?
21. Kan du fortelle litt om hvordan de ulike strongman klubbene er organisert?
22. Hvem bestemmer konkurranse regler og rammer?
23. Er det doping tester i strongman? Og ev. Hvordan fungerer det ift doping tester i idrett? Og hva er dine tanker om det?
24. Hvordan bestemmes de ulike konkurransene og øvelsene?
25. kan du forklare litt på hvilken måte de ulike øvelsene blir «målt»?
26. På hvilken måte kan den «samme» øvelsen variere fra de ulike konkurransene?
27. Kan du fortelle litt om hvilken betydning du legger i rekorder, tider, vekter?
28. Kan du fortelle litt om formålet til ulike strongman konkurranser og arrangement?
29. Vil du si at du eller andre som utøvere har noen form for «makt» innad i miljøet, og eventuelt på hvilken eller hvilken måte ikke?

Spørsmål som går på forholdet mellom Strongman og trening

30. Kan du fortelle litt om hvordan du trener? Og hvordan en strongman utøver trener generelt?
31. Kan du fortelle litt om hva du legger i din trening, hvorfor gjør du som du gjør?
32. Kan du fortelle litt om hva som kreves for å være god i strongman?
33. Hvordan vil du beskrive formålet med strongman?
34. Kan du fortelle litt om hva som motiverer deg til å drive med strongman?
35. Hvor mye vekt legger du i teknikk trening?
36. Hvor mye vekt legger du i ren styrketrening?

Spørsmål som går på forholdet mellom Strongman og identitet

37. Kan du beskrive din hverdag?
38. På hvilken måte har din hverdag forandret seg etter at du startet med strongman?
39. Hvem er det du omgås til vanlig, driver vennene dine f.eks. på med det samme som deg?
40. Bruker du noe spesielle treningsutstyr eller klær? Og til hvilket formål?
41. Bruker du klær eller andre ting utenom på trening som på noen måte identifiserer at du er strongman?
42. Kan du fortelle litt om hvordan og hva du spiser?
43. Hvor viktig er riktig kosthold for deg og hvilket formål har det for deg?
44. Hvordan ser du på din egen kropp?
45. Hvordan ser du på din egen helse?
46. Bryr du deg om hvordan kroppen din ser ut?
47. Er du aktiv på sosiale medier? (hvilke, og på hvilken måte)
48. Hva er formålet med å være aktiv på sosiale medier for deg, hva får du igjen for det?
49. Kan du fortelle litt om strongman miljøet?
50. Hvem er det egentlig som holder på med strongman? (Gutter, jenter, alder)

Spørsmål som går på forholdet mellom Strongman, prestasjon og selvfølelse

51. Kan du forklare litt om hva strongman gir deg?
52. Hva legger du i det å prestere?
53. Hva vil det si for deg å prestere, enten på trening eller konkurranse?
54. Hva vil det si for deg å ikke prestere?
55. Hva tror du at du hadde gjort om du ikke hadde drevet med strongman?

Avsluttende spørsmål

56. Kan du fortelle litt om dine tanker og holdninger til strongman som idrett kontra underholdning/show?
57. Mener du at det alltid er den sterkeste som vinner strongman konkurransene eller har andre faktorer enn det å bare være sterk mer å si? Har ev. faktorer som teknikk og taktikk mer og si i dag enn for 10-20årsiden?
58. Har du noe du vil fortelle som vi ikke har vært igjennom?

Vedlegg 3: Kvittering og tilbakemelding fra NSD

Arve Hjelseth
Institutt for sosiologi og statsvitenskap NTNU
Dragvoll
7491 TRONDHEIM

Vår dato: 24.02.2017

Vår ref: 52390 / 3 / AGH

Deres dato:

Deres ref:

TILBAKEMELDING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 22.01.2017. Meldingen gjelder prosjektet:

52390	<i>Sterkest eller Best</i>
<i>Behandlingsansvarlig</i>	<i>NTNU, ved institusjonens øverste leder</i>
<i>Daglig ansvarlig</i>	<i>Arve Hjelseth</i>
<i>Student</i>	<i>Joakim Lee Sletten</i>

Personvernombudet har vurdert prosjektet, og finner at behandlingen av personopplysninger vil være regulert av § 7-27 i personopplysningsforskriften. Personvernombudet tilrår at prosjektet gjennomføres.

Personvernombudets tilråding forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeskjemaet, korrespondanse med ombudet, ombudets kommentarer samt personopplysningsloven og helseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, <http://www.nsd.uib.no/personvern/meldeplikt/skjema.html>. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://pvo.nsd.no/prosjekt>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 31.05.2017, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Kjersti Haugstvedt

Agnete Hessevik

Kontaktperson: Agnete Hessevik tlf: 55 58 27 97

Vedlegg: Prosjektvurdering

Dokumentet er elektronisk produsert og godkjent ved NSDs rutiner for elektronisk godkjenning.

Formålet er å se på aktiviteten "strongman" eller "Sterkmanns konkurranser" i lyset av sportifisering (Allen Guttmann) med livsstilsidretten som opposisjon til den tradisjonelle idretten, og å undersøke hva strongman utøvere selv tenker om strongman.

Vi forutsetter at Facebook kun benyttes til rekruttering av deltakere, og at Facebook ikke benyttes til datainnsamling.

Utvalget informeres skriftlig og muntlig om prosjektet og samtykker til deltakelse. Informasjonsskrivet er godt utformet.

Dersom du innhenter opplysninger om utøveren fra andre kilder enn intervjuet, skal dette informeres om i informasjonsskrivet.

I følge meldeskjemaet vil det innhentes sensitive personopplysninger om etnisk bakgrunn eller politisk/filosofisk/religiøs oppfatning og helseforhold.

Det behandles enkelte opplysninger om tredjeperson (andre utøvere). Det skal kun registreres opplysninger som er nødvendig for formålet med prosjektet. Opplysningene skal være av mindre omfang og ikke sensitive, og skal anonymiseres i publikasjon. Så fremt personvernulempen for tredjeperson reduseres på denne måten, kan prosjektleder unntas fra informasjonsplikten overfor tredjeperson, fordi det anses uforholdsmessig vanskelig å informere.

Personvernombudet legger til grunn at du etterfølger NTNU sine interne rutiner for datasikkerhet. Dersom personopplysninger skal lagres på privat pc/mobile enheter, bør opplysningene krypteres tilstrekkelig.

Forventet prosjektslutt er 31.05.2017. Ifølge prosjektmeldingen skal innsamlede opplysninger da anonymiseres. Anonymisering innebærer å bearbeide datamaterialet slik at ingen enkeltpersoner kan gjenkjennes. Det gjøres ved å:

- slette direkte personopplysninger (som navn/koblingsnøkkel)
- slette/omskrive indirekte personopplysninger (identifiserende sammenstilling av bakgrunnsopplysninger som f.eks. bosted/arbeidssted, alder og kjønn)
- slette digitale lydopptak

